КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкомн, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)
Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛА 1923 ШЕРА ДЕНЗ | 103 (4396). | ШИНАРДИ, 1 сентябрь 1970 шу. | Мах 2 кеп.

СОЦИАЛИЗМА ХЬАДАЬ ХАЛКЪИЙ ДОТТАГІАЛ

Казахстана Компарте ЦК-и Казахски ССР Лакхехьарча Советен торжественни заседане новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА даь къамаьл

Деза новкъостий Казахстана Коммунистически парте Центральни Комитета членаш, Казахски Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета депутаташ, укх торжественни заседане даькъа лоаца дерригаш!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительства тІадиллярах дег чура, чІоагІа даькъал дуви аз шу а шуга гІоллла республика берригачи къахьегамхой а доккха пІей — Казахски Советски Социалистически Республикин Казахстана Коммунистически партен 50 шу дизар.

Гуччахьа ерга аз новкъостий, сона тентара дика цег укх делата дьйнахь се шуна хилар, укхаза, Советски Казахстана столица ай се кьачальл дени. Республика партиби организацена со цуазаденна вь цедина карьерцаньча шерашка укхаза айса болх бича дена. Из ло сона дага массала йох дега дикахетар хул сона, баркал ола. Цу хана сайна сона вай эгара дикагІнарех йоза цхьа республика а цуи безаме, дизза къонатча ле хьинари доде нах а.

Новкъостий, Советски Казахстана ахбІаь шера юбилей белга йсайих дхаафе хаІ. Массехк бутт дьолла дерригача вай халкъо, дахтарча берригача прогрессивни наха торжественно белгалдаькхар Владимир Ильич Ленин ваь бІаь шу дизар. Вайна деза долча цу денна советски нах накъабахар коммунизм хьалъяра ерригача участкашка керда толамаш а довхаш.

Из шерра хьалъеча доарбІаче белгаловаш хилар КПСС ЦК декабрьски (1969 шера) июльскин (1970 шера) Пленумаш. Уж хьажар боахама политика принципиальни дешадьа, советски экономика, къаьстта аьлча, кІанзарча этапе вай социалистически юрга болхам дегІаахара проблемашка.

ХІанз вай парти а берригa мохк а накъабола Советски Союза Коммунистически парте аргІанарча XXIV-ча съезда. Из вай партен халкъех вахаре йоккха событи я. Съезда деларга Советски Союза чура вахара а, цуи арахьарча политика а ерригача сферашка пхе шера баьча балха итогаш е вай дІахо дегІаахара накъаш вайна дагалеттача сийлахь - доккхача гІулакхага бодача наькъа керда тІаваш белгальйха. ХІандзе а раь-

за хиина аьа йиш я. съездо бийчо е йоллайл советска наькъа политически сакхетами къахьегача хьинари лакхенначи хьале, аьнна.

Цуина дувзаденна къаьстта моархІам болаш да казахски лаьтта Советий Іаьдал латтача шерашка хиина геттара доккхий хувцамаш, шуя республика хьаьа доккхий толамаш, тахан цуина тьалхашка латта кхы а доккхагІа ясла декхараш.

Новкъостий! ХІара халкъа истори чухь я еза тІехьено тІехьенна юнзаш йола еза тІехьале, халкъа эгара чІоагІа дагадоахкийнІ символ хилярах тарра вІакада а йолуш болца событеш. Казахски халкъа ниттa бола событе хилар 1920 шера 26 августе В. И. Ленинен М. И. Калининен куьгаш яздаьча «Автономни Киргизски (Казахски) Социалистически Советски Республика хьийрхааолча Декретах. Вай парте ленински къамий политика, халкъий доттагІален вошален политика чІоагІа а хаддаица а кхоачашъеш хилар пе малярра гучадьлар Советски Казахстана историческа хьелашка.

ДІаяхача хана йацьенна, тІехьайиса хиинача паччахьа Россе къамен йистах дукхьала цхьан пенахьла хана дегІаена социалистически республика хилар.

Цхьаннахьа сеца моттиг йоапаш хьеча вахаргара низ болча совхозашкея колхозашкея кхоачаш кустарии рудникашкарея шоаш мояьча ткацки станокашкара эгара дикагІа йолча индустрега, мепача вахаргара, боадовгара, дешанза хиларгара формага диллача къамани чулоацамга диллача социалистически вІашагІ йолча культура дикача толамга кхоачаш — ниттa бо Советски Казахстана сихха баь никъ.

Казахстана доалув доапача аренашка хьахиннай вай хамара промышленни юртбоахамен гиганташ, школаш, больницаш, культурни центраш йола дика городаши юрташи Алтая лоамашкара дена Каспе форлага кхаччица кхехкаш ла керда, ирза дола вахар.

Казахстана къахьегамхошта кагІдаьнарех доккхал деш ба вошала доарегдоацича бувзамаш, исторически никъ цаІ хиларо, хьашташи де дагалаттараши цаІаш хиларо вІашагІтеха бола берригa советски нах. Класса, къела, цар вошал дерригa вахар а

хетазаь йола коммунизм хьалкхара юкъарча гІулакха тІагІоллара вежарий доккхал да из. Новкъоста хІама тІаххьачача хьинаре дакъа лаьцача а шоай аргІака цуьнцарча доттагІалах ганз хетача а наькъа доккхал да из.

«Оалхазорга низ тьламашка ба, еза низ доттагІалла ба» — йоах казахски кица. Советски вахаре кІоаргга чулоацам болаш, чІоагІа доагІаш да уж дешаш.

Лаьттахи Туркестане хий дилара хьежаьча средствaехІ дола ленински декрeташкара, казахстански арепашка большевистски хьинар, лоІам, пролетарски организованность, оаьча, пролетарски Питеро бахкийтараша Малхбоален Казахстана лаьтта йиллача Оьбкерски коммунатаре дІадоладелар республике хиина эгара кІоаргаІй дола революционни хувцамаш.

Ший индустри хьаьра новкъа эгара хьалтара тІа баьккар Казахстана берригача мехка къахьегамхоя новкъостагІай. Эрсаша, казахаша, украинцаша, белоруссаша, дерригача, советски халкъий векалаша биллар Туксиб, аькхар Караганда шахташ, Эмба мехкаьтта промыслаш, хьайир рудних Алтая, Чимкента, Балхаша промышленни предприятеш. Москвам, Урала, Ленинграда, Донбасса, мехка кхыча промышленни центраш болхлоша, инженераша, техникаша шефал дир Казахстана керда гІишлош хьалъеча, опыт дІабоахаш, кхаман кхиаш новкъостал дир.

Казахстана къахьегамхошта хоа шоай республика ІалашмаІте йоккха промышленни прогресс кхача вежарашха йолча советски республикай яр а санна. Советски Союза дерригача халкъийна цхьана хьинагача къип результат, болх, вай дукха къанаш лахача берригача мехка масштаберча социалистически экономика планови организаци толашагІа хилар по къаьста дьаьдовхадаа.

«Вай доал ду — аьнад Владимир Ильич Ленина, древни Рима къизача законах вІашагІа а на къеста беш, дийнача хьаштий, классовни сакхетама вІашагІйохкича хІанараша берригa къахьегамхой вІашагІа а тохаш. Империалисташа эшшача тайпара хоарпонвен низаси искусственни вІашагІтохача низ бара Іеадалал чІоагІа а вай союз, вай кердa наччахьалкхе».

Уж ленински дешаш бокъилар тІакъстача низаца гучадаьлар Сийлахь - боккха Даьй-мехка тІом лаьттача халача шерашка.

Революце лаьраш лоралара, сий дола а нийсхов а гІулакх бахьан ерригa халонаш да кийча болаш. Даьхен сий, из ший лоІамаш хилар, советски халкъий кортамукъал, цар социалистически Даьй мохк бахьан лоаттабеча къовсаме цаІ йолен низ кхоача деналл долен лагерь а хиина дІахттар вай дукхача къамий мохк.

Вай мехка дерригача халкъаша, ерригача республикаша а санна, Советски Казахстан а ший дикагІбола къонгаш фронте бахийтар. Де бокъо а йолаш доккхал ду республика цкх бІаь гарта волча ший вошв, воІан Советски Союзи Турпала цІи ялара.

Вайна цІаккха а йицлургвац ЦІеча Эскара тІема довкъош вІашагІдийтта тешаме тыли низ бола-арсенали хиина, мехка даар лоаттадаь Казахстан. Тахан новкъосте Кунаеве дагадоахийта махьлара, укхаза хьа майрий вай Даьхен столица бІа ца тоесаш майра лоравь цІи хеза Панфиловска дивизи. Къаьстта халача хьалашка, рекордио лоацача ханашкал шоай шоллагІа вахар казахски лаьтта дІадоладир малхбузени центральни областашкара эвакуацогІа ньхача предприятеша.

Цу шерашка цІа а хиина дІаэгтар Казахстан фашистски варваравша цІечош доагадаьчен доладаьчен миллионаш болча наха. Украинe, Белоруссе, ерсайн прибалтийски городашка а юрташка а цІаккха дицлургдац тІема халача шера казахски халкъо дег чура хьошалл-деш тІаэцар, цар а гоан тхов-кІиллен сискали ваьаш, кхувича дьалхашка моттиг луш.

Къаьстта Даьхен тІема шерашка «Правда» оагІонаш тІара дийкар берригача советски наьха дагара уйла юкъаш «доза дешаш: «Вайнга наха! сий ду цІенача къайле йоацача къонахал долча калаха дега, из доккхал доацаш, тешаме хилара».

Ха дІаяхарах дицдалавзар уж дешаш, кхы а чІоагІбелар вар чулацам. Тахан, Советски Казахстана 50 шу дизар белгалдаькхаш, вай доккхал а деш дуви республика къахьегамхой кердача къахала — целина кареерзаьрий, гиганташ хьаьрий, къонахчийлах, турпалах, уж патриотически доккхал.

(Чаккхе 2-ча оагІо тІа).

ОТЧЕТНО-ХОРЖАМИЙ ПАРТИЙНИ СОБРАНЕШ

ХьатІанхалчай партийни организацей вахаре ІалашмаІте лоархІаме ха — республика юкъьанцарча партийни организацешка отчетно - хоржамий собранеш йолагу. Из кампани дІайолалу советски нах цІаккхе а ца хиннача тайпара творчески хьинар айденна болчен коммунизм хьалъеча ерригача участкашка пятилетка хьал хьалха кхоачашъяра а КПСС XXIV-ча съезда сийленца накъадекара а къовсам шерра боаржабаьчен хана. Шоаш хоржача органий болх масса оагІорахьара тохка а тохкаш кІоаргга анализ ергья коммунисташ шоай собранешка, церна балха тІа карагІдаьнарий итогаш ергья, предприятей, колхозий, совхозий коллективай производственни болх тоабара цар еш йола влияни дІахо чІоагІьяра, массово - политически, организаторски, идеологически балха боарам лакабара наькъаш белгалдовхаргда. ЧІоагГІа теркам тІабохийтаргба цар парте XXIII-ча съезде а цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий а решенеш кхоачашъяра ерригача партийни организаце а къаьст-къаьстача коммунисташ а къовсам мишта лоаттабу, къаьстта партах доагаргда КПСС ЦК тІехьарча июльски Пленума решенешн тІеи «Производстве резервах пайда эцнига тоадаргвн уаьна боахаме экономе оаьни чІоагІъяреи» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письма тІа белгалдаьча декхараш кхоачашдаре партийни организаце кулгал мишта ду.

ТІеххьарча хана чІоагГІа айденнад коммунистий политически хьинар. Из хьакъха хІана партийни группашкен цахий партийни организацешкен чаккхъоалане отчетно - хоржамий собранеш. ЧІоагГІа теркам тІабакийта кийчйоаш ба коммунисташ шоай отчетни собранешта, шоай балха анализ ю, шоаш хоржача органий байте критика ю, лакхаеннад хІара коммунистагара хьадехараш, дІахо болх мишта тоаберга хьогІ хьаш уйлаш ю, къаьстта теркам тІабохийт партийни организацеша собранеш кийчъеча, берригa коммунисташ тІабохаш, хІара коммунисте хьинаре декъа лоешы уж чаккхъалга Іенешдара. Дерригa организационни дешаш чІоагГІа уйла а вар къестаду. Хьакоагга вай отчетни доклад кийчъяра дош. Массанена а зоа негехье санна из чулоацам лока болаш, нека дагадоахие гІупнекаш ца тьседеш, балха анализ ца еш, из тоабаре наькъаш белгал ца довхаш хула собранe боагІаш бола пайда лург ца хилар. Цудухьа партийни организацеша отчетни доклад язъеча шерра юкъьозе беза коммунисташ, церна хьоастадэ деза мелагІа дешаш де партийни организаце вахаре эгара лоархІаме дараш а собрание теркам тІабахийта безараш а.

Отчетно - хоржамий собранешка эгара чІоагІагІа уйла тІаккийта езараш парте XXIII-ча съезде а цул тІехьагІарче КПСС ЦК Пленумий а решенеш кхоачашъяра къахьегамкой оарцагІбезара дешаш да, хІана аьлча цу решенеш тІа а берригача Советий мехка вахара ІалашмаІте лоархІаме йола вай парте экономически политика Іеман лерда тІа оттавь программа. Цу документаша дІадехарашна хьежжа мах бергба коммунисташа шоай балха, къоастадергда къамешка летта декхараш.

ЧІоагГІа теркам тІабахийта беза отчетно - хоржамий собранешка коммунистий идейни боарам лакхбаре, организационно-массови болх дІахо тоабара, партийни организацей денал айдара, коммунистий авангарди лоархІам лакхбара, стили методаши тоаяра, партийни организаце коллективана еш йола влияни чІоагІъяра дешешта. Иштта дуаца деза партийни мугІарий денал лакхделга, кадраштa кхетам бебара, идеологически болх тоабар санна доле гІулакхаш.

Хоеш де партийни организацe боле дика леп а во лел предприятеш производственни болх мишта латт хьежача маре къоастаде йиш йоацига. Цо мелла собранеш йой а мелла дукха доладеши лекцеши еша а, коллективa производственни къонзамаш эсеяла дапе партийни организацe болх зила беззача бооараме хургбац. Цудухьа отчетно - хоржамий собранешка лоархІаме моттиг лаца еза производственни дешаша. Циса теркам тІабехийта беза къахьегама оасарле лакхьяра, гучадаха деза предприяте бал хацара кхоачамбоацараш, цар баьленеш, уж дІадекара наькъаш, критика а еза шоай болх тесса лелабеча коммунисташта, белгалде деза производственни къахьегамен дисциплина чалхаелга дІадехкара де дезараш. Юрташкарча коммунисташа къаьстта теркам тІабахийта беза КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачашъяра колхозой совхозий болхлой, специалисташ оарцагІбехара де дезараште. Дадданийта йиш ец кхашкара баккаш чаккхоачаве коммунистий лоархІам лакхбаре дешаш а.

Отчетни доклада тІа а шоай къамельаш деш коммунисташа а дицдалейта йиш ец профсоюзи, комсомольски, кхыча общественни организацешта кулгали новкъостал доре дешаш.

Вай парте низ латт коммунисташ идейн, хьинар довеш, барт тайна, лакха сакхетами дисциплинни болаш хиларах. Собранеша новкъостал дергда партийни организацеи коллективан болнах, ерригача парте гІулакхах бола хІара коммунисте бехктоназам лакхбе.

Партийни организаце денал, цо коллективана ю влияни дукхача даькъе цуи парткомах, бюрох, секторах тийша я. Цудухьа партийни комитета, партбюро членаша, партийни организаце секретарела политически кийчбенна, организаторски балха опыт йоле нах хоржа беза.

КПСС горкомий райкомий денкар да отчетно - хоржамий собранеш дика чаккхьаяе юкъьанцарча партийни организацешта новкъостал дар, хІара собранеи партийни организаци чІоагІьяра, коммунистий хьинар айдара тІаврзаь хила еза.

Партийни организаце вахаре лоархІама хІама да отчетно-хоржамий собранеи. Шекo яц уж дика чакхъаргхиларах, цар коллективаш КПСС XXIV съезде сийленца накъьалкара варцагІьяра новкъостал дергхиларах.

КЪАХЬЕГАМА СОВГІАТАШ

Пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра юбилейни вахте латтача Грозненски швейно - производственни объединене хІамаш тегараша дика чакхбаьккхаб бархІ бутт. Продукцеи реализаци яра заланн тІехьхоачаш а еш, бархІ бетта планал совгІа дІанхьийта кийча продукци 600 эзар сом мах болаш я. Къаьстта дика къахьег А. И. Ковалеве кулгалдеча шоллагІча цеха коллективо. БархІ бетта планал совгІа по тийга хІамаш 60 эзар сома маьха я. Уж къахьегама совгІаташ хІамаш тегараша хетаду КПСС XXIV съезда.

Л. ТОЛПЕКИНА,
Грозненски швейно - производственни объединене планови отдела начальник.

ТАХАН ДІАДОЛАЛУ ДЕШАРА КЕРДА ШУ

ТІехдика деша ка яйла шун, дешархой!

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Тахан дІадолалу дешара керда шу. Ирах долча бераште хьалхашка налараш шерра хьеллара гьа дика тоаьча сийрдача бІаьш школьни зданеш. Парташта хьалхоцка Іохошаргба республика городашкарея юрташкарея 250 эзар совгІа дешархой. Царех дукхачар дика къе а хьийсад, са а лейза къахьегамен салоІарен комсомольско - кагархой лагерашка, ученически производственни бригадашка, школьни лесничествашка, пионерски лагерашка. 55 эзар совгІа бер эгара хьалха доагІар гІа школе.

Цу денна кийчо яй массане а шефаша новкъостал дакл гІирсаш хьегІадаван школьни зданеш тоаяран, книжни издательствашa хелладийттал керде учебникаш, халкъа образоване органаша хьехархой кадраш кийчъяьй, школай директорашa йоакхо вай школьни кабинеташтa дешара - гойтара пособеш ІалашъяраІ, деша дезача берий учет нийса яра, эшача бераштa барзкъеш кога гІирси Іалашбара. Школеи йоакхо елга дуккха да хьалхагІа дена вай общества вахаре закон а хиина дІаеттал. Цудухьа массааа а берригача советски наькъа цІей да 1 сентябрь.

Массааа а ца хиннача тайпара хургда керда дешара шу. Из хургда вай парте XXIV-ча съезда кийчо юи из чаккхйоаккхен шу. ХІьтa съезда кийчо еро дукха декхараш тІадожаду.

ДІадахача дешара шера дукхача школай педагогически коллективана бовхаче бехктохазамагІа къовсам лоаттабаьб дешархошта кІоарген чІоагІен знанеш кара, коммунизма гІулакхах дог тийша къахьегам дукхабезаши хургболча уйланца уж хьалхебара.

Хьайга ица зеды дайнадан. Бьича бахко ший хьалхара беркат делар. Республика бІарчча хьийнача дешархой успеваемость лакхъенний (бІаьстан юкъе хьийцача экзамений итогерІа 93,2 процент я из). Цу гІулакха тІехьайнса хиина город Грознера школаш хьалхальнай. Укхазарча дешархой успеваемость айенна 96,2 процентa дІакхьачай. Республиканcки успеваемостал лакхьий из Гудермесски, Наурски, Ножай-Юрта, Шелковской, Ведина районий школаша. КІеанг - дукха дехагІа кийнай дешархой знанеш.

Цхьабакъа, дешара шу аІалдаеш, вай геттара дика гершалзе теза, хІанзалша вай хьа ца дем зисар фуз а кхоачашле дезо декхараш малагІаш да а. Школай педагогически коллективай балха тІа хІанз а дукха да кхоачамбоацараш. 12 эзар совгІа школьникаш шоаш бьсІача классашка шолзагІча шера деша чубинта. 3,6 эзар совгІа бараш турахь экзаменаш дІалургІолаш тІехьабабаьб. Цхьайолча школьни коллективаша къовсам лоаттабаьбац юххьерча классе деша даьхкача берашкара бархІ класс отталача хана чаккхьаккхара. Цудухьа бархІ класс йисте а яккхалехьа тайп - тайпарча бахьанегІа школера дІадаьнад 3800 бер.

Ше дегІаара кердача дагІа тІа аьнкай хІанз советски школа. Массе а метте кердача програмаш тІен учебникаш тІен бІаьлаш латт, бархІ шера школа структура хувцалу 4 класс предметни деменa. Кердача програмагІа болх а беш, дукхача хьехархой хІалале а тІехдина толамаш доах вайнига, къаьстта а юххьарча классашка. Веденски юкъерча школера Чаниилина Антонина Николаевна, г. Грозне № 4 йолча бархІ шера школера Болотова Нина Васильевна, Ножай-Юртовски юкъерча школера Джевлатханов Зиниди Баудинович, г. Грозне № 2 йолча юкъерча школера Галятина Анна Петровна. Кхьабараш санна бола хьехархой чІоагІа дукхабезабеккаб цар кхебеча кагегІчарна. Цар опыта шерра пропаганда е еза.

ХІара хьехархою шоаш кхеберашта чІоагІача, бокъонца йолча знаней минимум енне ца Іеш, къаьстта а берий хьаькъала низ дегІабоазабе, уж уйлае, шоашкара вовлаш е, уж практакана юкъехахьа Іомаде а деза. ХІара хьехархочун декхар—дешархошта

коммунистически хьетам балар, къахьега кийча хургболаш уж хьалкхебар, гражданственность, дисциплина хургІолаш, общественни декхар кхоачашдергдолаш, бехктохкам хетаргболаш уж Іонабар.

Укх деношка хиннача хьехархой августовски совещанешка кІоаргга анализ йир школашкара дешар - кхетама болх малагІча хьал гІа ба хьожаш, кхоачамбоацараш хилара бахьанаш хьагучадьхло, педагогаша дийцар уж дІадоахаргдола наькъаш. ХІанз хІара хьехархочо къоастаданза заргдаш, моллагІа вале а дешархо тІехьависара бахьан малагІа да, цуи знанешкара мелагІа йола коттагаш малагІаш я, малагІча тайпара цуина дегІал ваха деза, цуи безам дешара фу даь тІабохийтаргба кхетамина болх бара навыкаш цуина мишта Іомаергья. Дешара - кхетама процесса эффективность дакхъяра денна йоакхо е еза школай кулгалхошен педагогически коллективашен. Из па дой шоллагІча шера чубусараш — бераш школера дІадувлара керттера бахьан ца хилийта вІаштІехьдаргдан вай.

Юха хьатІадоагІача дешара шера дена массаьа а юкъера образовани йоккха дешар хьеха болалургба мехка школашка. Боккхеи чІоагІа бехкйоххамен ба бе безаш бола болх. Дешара - материальни база хьайиза, керда школьни зданеши интернаташи хьальвяза ергаш. ХІанзе а дена дІаболабе беза из болх.

Кхетамна царна кулгалдеш хьалха, вахаро хьалхашка оттадаь цІенхешттa декхараш толаме кхоачашде могаргдолаш йолча лакхакваліфицированни хьехархой кадрашка керттерча дакъе Іалашъяьй вай республика школаш. Цудухьа вай дог тийша да, парте XXIV-ча съезде еча кийчонна юкъе вай хьехархоша шоаш лаьна доаттІаш дола дакъа доацаргхиларах.

Р. ТИМОШЕНКО.
КПСС Нохч - ГІалгІай обкома Іалман дешара заведенеі отдела заведующи.

ВОЛГОГРАДСКИ ОБЛАСТЬ. ЦІаккха ца хиннача тайпара чІоагІа ялаташ хьуекъадьа укх шера Дубовской района хлаташ вела пенаша. ХІанзэла а 160 эзар тонн ялат деккад пачхьалкхенга. Из 32 эзар тонн дукхагІа да хьайзагІа тІанйца хиннеча декхарел.

ХІара комбайнана лоархІаш 8 эзар центнер хлата ердар дукхе лелаеча яьра укхаза хьалха латт «Маяк» яхача колхозера комсомольцеш, Советски Эскара тІематой хиина ошарий Цапалов Юрий Владимирn. 8 эзар 380 центнер ялат е ерда, хьалхаро моттиг яьккхай цар района къоначе комбайнерашта юкъе, цудухьа церна «КПСС XXIV-ча съезда бахе боагІача тайпара накъабакар дукхе лелаеча яьера динагІа болча механизаторашта» яха ВЛКСМ райкома вымпелаш еннай. ХІана шоай комбайн гонараш чуэца кийчъеш ба уж.

СУРТА ТІА: ерин кема командир Цапалов Юрий.

Н. СУРОЩЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ПЛАНАЛ СОВГІА

ЦІаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьег укх шера Грозненски «Терек» фирма болхлоша. БархІ бетта планах дьархІачул совгІа цар реализаци яьй 170 эзар сома маьха продукцена. Уж толамаш доахача хьинаре къахьийгад Н. Чуйко, А. Кадаев керте латтача пехий коллективаша.

В. ЛИТВИНОВА,
«Терек» фирма планови отдела начальника декхараш кхоачашдеш.

Юбилейни вахте латтача Грозненски горбыткомбината юкъе дукхачча бохлоша хІанзлехьа кхоачашъяьй шоай пхе шера задании. Царна юкъе ба обувщикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Ш. Сафарьян, А. Захаров, заготовщица Т. Восконян, хьыбараш. Юкъера лаьрхІача сменах нормаш 150 — 200 процент кхоачашъю царех хІараш.

СУРТА ТІА: болх беш я заготовщица Т. Восконян.

Н. ПЛИЕВА сурт.

МЕХКА ГІОЛЛА

Керда тайпа кема

Укх шера Ленинградерча Выборгски заводе хьале йоалдергда йоккха керда тайпа кема — контейнеровоз.

Контейнерашка а белла мухьдІа - юха кхьахьар массадолча хІамашна эштув болаш да. Белгале, цхьатарра йоккха 218 контейнер кема тІа йотташ дукха а оттагІа да бІаьш хІамашта юкъе доакха кагийча мухьашия трюмаш кхальюзачул.

Мишта хургья уж кемаш?

Цар дІоахал — 130, гІерча палуба шорал — 17,3, борта лакхал — 8,5 метр. Керттерча двигатели низ — 5,5 эзар говра низ, хох — 16 гаргга узел. Контейнеровоза башкалю хургья «чулестаераца» аьле цІи йоаккхаш — лакхера Іочу йола конструкцеш. Цар тІа гІолла трюмашка Іочуухаргьай контейнераш (цар дозал 20 тонна, та кхоачаш да). Кхы цхьаьккха хІама а да хІанзалца хиннарча уж кемаш белгалдоалийташ — дІаяхьовлалар шоай тайпара а долаш йола ІалашмаІте йоккхай. 12 метога кхачалаца йІаьхка понтоаш дІакъуйла чакаш понтони тайпара хургья — дезо тогІаташ - понтоваш хьаьаьйлергда берза йистерча кранаша. ХІана аьлча кема шиш ю мухьаш тІадувтта устройстваш, портерча механизаци мара хе йиш йоацаш даа из.

(АПН).

Буйнакск—мохк аьгачул тІехьагІа

Дукха ха йоаццаш Къилбаседа Кавказе мохк агаро йохаьй е денащ даьд Буйнакскерча — дагестански городерча ерригаш а хІана яц аьние йолча зданешта. ХІанз сихдаь деш да шега уж юха меттаоттаяра балхаш.

Буйнакске хьалаергдолча гІирсий генеральни план оттаелга тІадилла хиннача ленинградски специалисташа цІаккха а ца баьча тайпара сиха кхоачашбаьб болх — цхьан бетта. Тхьаь пхи шера кхоачашъе лаьрхІача генеральни пландагІа, из геттара керда, хоза, бакача яха чаргІата город хургья. Цхьа этаж йола цІенош дагІачІ моттигашка дьальоттаргья хІанзарча тайпара дика кийчъяь квартиреш а йолаш йолча пхезем кхиазея вІаштІаръяьча зданей кварталаш. Реконструкция яь кийнечул тІехьагІа 80 эзар сог вахаргва городе — мохк аталехьа баьхирел шозза дукхагІа.

Укхаза гІолла Іоэодача Шура-Озень яхача хи йиста гІолла парк йоагІаргья, спортивни гІирсаш хьалдергда, массе оагІорахьа хьун оасаш дІадогІаргда. «Дагестанская правда» яхача республикански газета белгалдоакхахох, городера ерригa промышленни предприятеш къаьстта царна лаьрхІача индустриальни зоне дІахьу.

Юрий ЗЕНЮК,
АПН корреспондент.

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА КЪАМАЬЛ

(Чекхдолар. Доладар 1-чу агlонгахь).

хьар кlорга доьзна хиларан, коммунизма гlуллакха тешаме хиларах.

Цlеналлин мехкан латтан карадерзадар советски халкъо даьккхина доккха гlуллакх хилла кхъагга йоллу агlо ю. Из вай мехка исторехь дахар дерригача халкъан карагlдаьлла дени доло гlуллакх, ерригача советски республикий, вай пачхьалкхен дерригача халкъий гlуллакхаш цхьаьна йолуш кхочушдар хиларах тарра.

Советски Союза дуккхача къаман латтача болхлой классо кхьнаре дакъа лоцуш целинни совхозаш дикагlйолча техникана lалашъеча. Цу цилургдоацача шерашка мехка массе а мlинегера Казахстане кхьар кхоьча ца луча тоьттолах керда техника: Волгоградера, Челябинскера, Харьковера, Минскера — тракторащ, Горькера, Ярославлера — мухь кхуьйлу автомашинаш, Узбекистанера, прибалтийски кхьачен республикашкара — юртбоахама машиналош царна эша запасной оттадалш.

Парти кхайкхар Российски Федерацера, Украинера, Белоруссера, кхьча вежарашца йолча республикашкара Казахстане шой лоlаме бахьнар бlеш эзараш бола патриоташ. Мехий дерригача халкъий викалаша юкъарча низаш ахар целина. Ший бахьан доаццаш дан дукха целинни совхозаш вежарашца йолча советски республикий городийн районийн цlерашкахь йолуш хилар.

Шаккха а цилургдаш вай халкъа целинни латтанаш карадерзадаьча, шоазткъе металлгlча шерашкарча вай дикача кагирхоша, комсомольцаша, Казахстана lалашмате йоккхийча эрешашка вахар ихеллача, бlаьшерашка тар кхайтта даьда lалама низаш саго гlуллакх де, коммунизмана гlуллакх де оттадаьча наха карагlдаьнна денал доло гlуллакх!

Вай дуккхача къамий Даьлен дерригача халкъаша, эггара хьалха эрсий халкъо дерригача доккхача а гlоьнгача а гlуллакхашта тlехь деш дола lалашмате доккха ийакъостал хlара дена хоlу Казахстана къахьегамхошта. Мехка кхо бlаь соагlа йолча промышленни предприяте, цхьайтта социальни республика шоазткъе итт гергга йолча специализированни организаце хьалъю «Казахстански магнитка»—Карагандински металлургически завод. Из сийлахь-йоккха тlиюло хьалъеча барт тейна къахьегаш ба Советски Союза шоазткъан кхоъ къаман бола викалаш.

Нийтта да хlама ца лоцуш бlаь къамах бола викалаш бехача дуккхача къамий Казахстане. Нийтта да, новкъостий, вай мехка массанахьа.

Из да, новкъостий, практике советски халкъий доттаглен ленински политика, интернационализма ленински идеяш кхочуш хилар. В. И. Ленина васкеташ хеддеш кхоачаш а деш, вай парте лекха лоаттаю интернационализма байракх, бlарга се санна лоралу Советски мехка халкъий доттаглен цхьоагlо. Дунен тlа бен из айкха йола цхьоагlо, социализмо чьаьаль из сийлахь-доккха хоашал дохьаш могаргдоца яц.

Деза новкъостий! Вежараша йолча республикашта юкъе Казахски ССР эггара йоккхагlчарех цаl а территори диллача. Геттара дукха ю цул луккъаш: бос болча металлий, мехкдаьтта, кlора, хромитий, аьшка рудий, фосфоритий гучадаьнначо запасех республика мехка керттерчарех цхьа моттиг лоац.

Кхоачалургйоацаш я Казахстана потенциальни торонаш. Цул кlезигагlа тамаш яйташ дац из сиха дегlаахар а.

1969 шера республика предприятешка арахийца промышленни продукци 1913 шера хийцачул 132 эзар тlема хьалхарча 1940 шера хийцачул 17-эзар дукхагlа я. Дукхъал укх тlеххьарча шерий шера шозза дуккагlа хиннай. Казахстана промышленни производство.

Советий lаьдал латтача шерашка бос болча металлургe йоккха база а хиниа дlаьттай Казахстан. Берригача мехко доккхал ду Усть-Каменогорски дlашанийн титано-магни комбинат, Балхашски Джезказгански горно-металлургически комбинат санна йолча гиганташ.

Партен правительстваш боахаме политика lалашдар Казахстане lаьрна металлурги, электроэнергетика, машиностроени, кlора, мехкдаьтта, химически, мехкдаьтта-химе, кхачан промышленность санна доло индустре керттера дlакъош сиха дегlадоагlилга а. Казахстански магнитка, Соколовско-Сарбайски горно-обогатительни комбинат, Караганда кlора шахташ, Экибастуза разрезаш, Мангышлака мехкдаьтта промыслаш — уж вай хlинзарча социалистически экономика никен заманизан къовтта бола образецаш я.

Хьатlайоагlача пятилеткагlа Казахстана хьалхашка химически промышленность, цунца минеральни удобрений производство а йолаш, дегlайоалаара дlамига дойла декхараш латт.

Казахстана промышленность болхлой доккха а баккхамe а гlуллакх да Павлодарски тракторни завод хьалъяьккхар, цун ерригa мошностlаш халкъа боахама гlуллакх де оттаяр.

Оаха, новкъостий, казахстанхоша, шуна цхьана доккхал ду шун предприятей продукци дунен 70-нел соагlа болча мехка кхоачаш хиларах. Из шун продукце юкъарча боарзиe во йоаца аттестаци я. Лораделаш, новкъостий, казахстански марке дезъна ций, хаддинза къовсам лоаттабеш шоай продукце дикал лаккъьяра.

«СЕРДАЛО»

2-гlа агl, 1 сентябрь, 1970 шу.

Гlалкхуташ да Казахстане хиндашкен фабрикашкен керда технико технологи, къахьегама дикагlйола методаш хьинаре юкъейолаеш хилар.

Шоана массанена а хов, новкъостий, вай парте вай хиларча эггара керттерча экономически декхарех цаl хиларах тарра lалма - технически прогресс сихьара декхар мел чlоагlа тlегlерта хьалхьашка доах. lалма - технически революци чаккхьаккхарал лоархlамегlа хlанз вай экономике цхьакха гlуллакх дац. Цунах тийша я, цуггара хьайоагlаш я вай общество дегlаахара дукха проблемаш. Советски промышленностен юрта боахамен lхара кулгалхо, хlара болхло из клетаде. lалма-технически революци чаккхйоаккхача хьинаре дакъа лаца, цун декхараш бlаргаго декхарийла ва.

lалма - технически прогресс тlехьа кlоаргагlа юкъейола Казахстана халкъа боахама а. Из гlуллакх дlеча даьха шеко йоаццаш дола лакха толамаш белгалдоахаш бlаргадоаза даргдаш кхоачамбоффараш а. Масала, да йолш йолаш дай производства механизаци, дикагlйола технологи, прогрессивни организаци арах хьахнина экономически пайда хlанз а тlехь кулгашна хьегача къин ухельни дозал лакха долча гlо дара балхаша дикача дакъе сlайкхоаллаш хилар. Хlана а тlехь цхьайолча предприятешка производство технически дегlаахара, керда технологи дегlайоалаяра планаш ледара кхоачашьеш хилар а бахъда. Коммунистий сийлен гlуллакх да уж кхоачамбоаараш дlадахара еча похода керте оттар. Вай хана производство технически дегlаахара планаш хьалхарча моттиге латта еза, уж кхоачашъяр производственни задачаш кхоачашъярал кlезигагlа ца лерхlаш цlенхаштта хьадехa а деза.

Новкъостий! Дикка доккха да дозал Советски мехка юкъарча шун республика индустриальни халкъа боахаме. Бакъда хlанзара Казахстан — Советски Союза керттерчарех йола ялат лоаттаду район, вай мехка эггара йоккхагlйола хьайбай база а я.

Хьалха яьсса хиннача арен, хlьата хlанз карадерзадаьча, дlадийнар хьувкъача латтей дуккха миллионий йола гектараш, вай хинарча низ болча техникана lалашдеш эзари ялх бlаьа совхозо йиъ бlаь соагlа колхози ялат, дулх, шура, тха доаккха боккъонца йола фабрика а хинна дlайиттай. Из дерриге а хlанзарча Казахстана къаьтта йола белгалонаш я.

Дуккха кхьачаччуграра дукха ахь а дlахаргла, Казахстана юрта боахама масштабаш йоккхагlа хьо хул, цун кхашка дукхагlа мийнаш ара ме йоал боккхагlа хургба парте инициативах дlадоладаьча, ЦК июльски Пленума решенеша дегlадоалаьдаьча мехка лаьтта леладеран хьайбай боахамна интенсификаци ара а уж технически кхы а, lалашдара а халкъа юкъарча гlулаццха юкъера шун республика лоархlам. Цунах цхьана, новкъостий казахстанцаш, уж геттара боккха лоархlам бола решенеш чаккхдара партена дерригача советски халкъан хьалхашкара шун бехктокхам боккхагlа ба.

Массанена а доши да Казахстана ахархой халкъа чьалаццо бола йоаш болга. Дlайха, доккха аьна бирса lа, ара чlоагlа хьакха мух — цу дерригаш а кlезига хала-тlоттташ. Парте Центральни Комитета бе бовгlа мах бу ш халонаш юкъе Казахстана парти организацеш. lалмахоша, специалисташа, юрта боахаме боагlача балхлоша доча балха. Оаш, новкъостий, боккъонца доло творчески гlуллакх дьал целинни латта леладара дукха дешаш кхоаттадеча. Шунцига отта а аьерна хьежейоламаь лаьттан тlера тlоа лорабара системе — из lалмаш практикаш цхьана даь гlуллакх да, моттиге хьалаш реальни лархlара дика образец я.

Цунна цхьана кlезига резерваш ца юртбоахама продукци алсамъяккхара а.

Хоаш да, масала, Казахстане лаьттанга мелиорацин эш мел доцций балхаш ду, республика мел йоккхий ирригационни сооружени хьалъю. Царна юкъе а Кзыл-Ордински Чимкентски обдесташкара дуга системаш. Уж сооружениш хьалъяра техниш сиха хьаьр. уж шоай хийнахье дакхьа ду хьалдерзаш кхьа шун гlуллакх да.

Юртбоахама культурай гаранти ... кхувкъамий йоккха дlаха йойла lаламате доккха пачхьалкхен лоархlаме гlуллакх ма дай. Из декхар кхоачашдарах социалистически лаьтта лелладара новкъа дlахьалдашка бахьна лоархlаме гlа хургба.

Дlалахча шера ца во оттарах хала хьалаш хинададlлашехь, республика юрта боахама къахьегамхоша толамна кхоачашдир пачхьалкхенга ялат доххара план. Кхоачашьай бозамбо, шекара сиенила, бальцааараш кийчдара задачаш а. Хlана ялат чуьадарах йолча даннех, хетарlахьа, бlарча хьайlачa республика кхоачашдаргда мехка хьалхашкара шой декхар. Партен дерригa советски халкъе тешаш да Советски Казахстана къахьегамхойна фийг болен къийолен культураш йоаза а йоа ца еш а чуэшара берригa низ гlабохийтаргхиларах а пачхьалкхенна хьалхашкара шоай декхараш кхоачашдергхиларах а.

Фийг бола а къийола а юртбоахама культураш хьувкъалга дахкар — из Казахстана lаламате йоккха резерв я. Цунах пайда эца республика гlуллакхаш кхы а тоалургда, цунах шеконзалиe а ял.

Йоккхий торонаш а республике дукха доахан хьав леладелга дlахо дегlайоалаядара, кхы а карегlа йола дулхи тхан даккхара. Казахстана лоархlам хьайбай боахама йоккха база хилараха лакху, 1969 шера тlема хьалхарча 1940 шера хийцачул дукхагlа ледар Казахстана дулх. Хьайбаш лелладеранна дика кхьахьегар бальцан долаш дулх, шура, кхьйола продукци эзара пятилетка задани кхоачашьяь. Вай тем Казахстана партийни организаци, юрта боахама къахьегамхой цу тlа совнарг ца хилара хьайбай боахама дlахо а дегlайоалаябара проблемаш кхоачашъеча дизза дияьа доллаьрг хиларах.

КПСС ЦК июльски (1970 ш) Пленумо керттерен хьалхарча арlазарен декхар лерхlаш оттадаьд хьаlадоагlача ахе шера юрта боахам цун материально-технически база чlоагlъяра дарда тlа кхы а чекхагlа дегlабоалабелга. Кердача пятилетка производственни, нахь чубаха, культурно-бытовой гlишлош хьальяран технина эзараш Казахстана къонстаю капиталовложенеш дикка дукхагlа я. Колхозаштен совхозаштен дукхагlа ялат дерзl тракторащ, ялат чуэпа комбайнаш, кхьйола грузовой автомобилеш, минеральни удобренеш, кхьйола материально - технически средствахь.

Шоана хоаш махиллаоа КПСС ЦК июльски Пленуме белгалдаьккхар юрта боахам механизаторски кадрашца lалашбар лоархlаме хилар. Из Казахстана къаьтта лоархlам болаш да, хlана аьча шун республикана тоъан дукха механизатораш. Партийни боахамен органий декхар да механизаторий теркох йоахой яр, уж колхозашкен совхозашкен дlачlоагlбара берригa низ тlабахийтар. Механизаторий къахьегам йоккха оасарле йолаш хилийтара, цар балха материальни безам тlабахийтара, цар быт тоара, материальни поощрене эффективне гlуллакхаш юкъедоаладара эша хьалаш хьахилийта деза.

Юрта боахамга геттара дукха средстваш дlайохийташ, колхозийн совхозийн материальни безам лакхбеш, пачхьалкхе теш кердача техниках а, кердача мелиорацих а лаьттаех а, кхы тlайоагlача лучан поступленеех а дас санна пайда эцаргхиларах, царех боагlаш бола пайда хьабаргхиларах, партен правительствай еча йоккхача, болхлой классо деча доккхача новкъостала колхозийн совхозийн къахьегамхошта къахьегама хьинар лакхдара, организаци тоарна, къахьегама культуре оасарлен лакхбарна доле хургхиларах.

Доцца аьнна юрта боахаме дахьхе парте хьалхашка оттадаьчa керача декхараша партийни, пачхьалкхен, общественни организацей балхагара, ерригача кадрашкара, хlара къахьегамхочуьгера кхы а доккхагlдола хlамаш дlалеха.

Къастта ала доагlа боллой бехктокхам лакхбе, къахьегама организаци, дисциплина чlоагlъе, советски законаш дуьнахе йолашеш кхочушде дезаш хиларах. Цу дерригене хьакъехьа цlенхаштта къамал хилар 1969 шера ЦК декабрьски Пленуме. Заводашта цlенхаштта кхочушде дезаш хиларех дун Центральни Комитета июльски Пленума решение тlа а.

Нийса доацаш а хьаметтея ме а хургья уж дlадахараш цхьа чрезвычайни долча хlамаша хьехноаль да хьиша хийтача.

Социализмо хьалой хlанзалле истори чухь хиина йоаца ситуаци, миллионий шоаш хьобеш боаца къахьегам, ца доалаш хьего дьо а доаиам, къахьегамхой боккхача санкетама результат. Цунна дола масалаш са йоацаш дукха да. Маддара аьнча, вай дерриге истори а шун дикагlа бола хьожам ба.

Шеко йоацаш да йоккха вай кхара социалистически производство дегlааларо, цу производстве lалма - технически революци чаккхкхаро промышленностах юрта боахаман хьалхашка къахьегама культура, организованность, къахьегама дисциплина лакхъяра хьехъехьара, рационально, эггара тlех эффективность йолаш кердача техниках пайда эцара хьакъехьара керда цlенхашттарен цу тlа хиддахьо лакхлуш долен хlадехараш оттадеш хилара. Из ца хиача, новкъостий, вай экономика дlахо дегlайоалаяраа дlайохийта эггара йоккхагlйола капиталовложенеш а дикача даькъе шоай мах боаш хургьяр. Из ца хиача вай йош хургьяш шоай керттера социально-экономически декхар кхоачашдеча — коммунизма материально-технически база хьеча хилийта ергйоаца прогресс хилийта.

Геттара дика кхетадеш да къахьегама культура маьоста лакхбар — из lаламате боккхача лоархlаме гlуллакх хинна ца lеш, геттара йоккхача масштаба гlуллакх а хилар. Из маоагlара кхоачашдара вай ерригача парте, вай Советий lаьдала ерригача организацеша, профсоюзаша, кхьча общественни организацеша боккха, тlаглерттa бола бе безаргба.

Новкъостий! Аз дийцар Казахстан экономически дегlайоалаярах. Бакъда из хьадекха lаш цун хlанзара куц - сибат. Казахстан тахан — из массе а оагlоракьара дегlаеча социалистически республика я. Хетарах, кlезига хорайоагlаргья хlанз школа, библиотека е клуб йоацаш юрташ. Царази йолча хана бlаь кхазкх юкъе дешен чуден хоаш дуккъа шийи мара да хиниа Казахстан тахан специалисташ хийчаъра тешнашкен дуккхатен хийлача дунен дуккхача дегlаьлькхаче пачхьалкхеной хьалхалаьнной. Тахан а ю; республикe тахан я дешаш кхо миллион соагlа дешархо шийа итт эзар соагlа юкъарча дешара школа. Кхо бlаь соагlа йолча дакхерчен юкъерча специальни дешара заведене Казахстане кийчъеш халкъа боахамна культурани эша йоккха квалификаци йола кадараш.

Хий доацача яьсселене га ю, хьалха наггахьа мара образовани ца кийсаш хиннача арие халкъа юкъера хьабаьнна эзараш, эзараш бола педагогаш, лораш, инженераш, агрономаш, яздархой, художникаш, композитораш.

«Iилмахо» яха дош цlаьлла лелаш а ца хиннача крае, ма дарра аьнча уж боаццаш хиннадаь, хlанз берката болх беш 200 соагlа lилман учреждени я. Iилма дегlадоаладеча доккха дакъа лоац республиканси Iилман академе. Iилмахой мугlарашка 25 эзар соагlа Iилмахо ва.

Сийрдача, дуккхача бесаца лел тахан Казахстана социалистически культура. Цуна наргlдахкарий лакха мах бу советски наха.

Вай мехка хиина культурин революцо «къамий традиценеш йоа а еш» хиний кла гlерт буржуазин фальсификатораш. Цхьабакъда, советски вахаро шаьрра хьахьоаха уж хабараш цхьанкха кlийле йоацаш хилар. Бакъда, гlорбаьнначо казахски просветителей Валиханов Чокана, Алтынсарин Ибрая, Кунанбаев Абае къонгаш цар кьонгий къонгаш шоай навна меттаца марксизма-ленинизма сийлахь-йоккхача ганзех кхувш халар, кхьча халкъаша, дерригача адамаш шоаза истора хьадоладелча дена lоадаь рузкъаш карадерзадеш алсамдоахаш хилар. Нийтта бакъда казахски халкъа ший тайпара культура Советски Союза дерригача къамийн народностийн яр а санна бlарге ца айдача тайпара социализма хана товенно хилар а вай социалистически Даьлен культура юкъарча ганза юкъе цар доккха дакъа доацаш хилар а.

Из долла хlама, новкъостий, дерригa эргадоахаш болча социализма низа долча къаьгагlча тешалех цаl да. Из я-кх практике чаккхъьинна ленински культурни революци аl.

Мукъаба сона, новкъостий, парте Центральни Комитетен Советски правительстван цlерагlа Советски Казахстана берригача къахьегамхой — болхлой класса, социалистически юрта къахьегамхой, интеллигенце республика шоазткъа итт шу дуза сийлахь юбилей дег тlара даькъала юцна. Керда баккха-дика толамаш доахалда оаш, новкъостий, республика экономикен культурен массе оагlорахьара айара гlуллакха!

Деза новкъостий, доттагlий!

Казахски ССР ах бlаь шера юбилейна цхьана казахски халкъон вай мехка дерригача халкъашен нийтта дезду Казахстана Коммунистическа парте шоазткъе итт шу дизар а. Классови къовсаманa хьахнина бирсача халонашка чlоагlъенна Казахстана Компарти КПСС деналерча отрядех цаl, цун тешаме дакъа да.

Ше хьахниначa укх ах бlаь шера 17 эзар сагаз даьтта республикански партийни организаци коммунистий — ленинний ах миллион соагlача отрядага кхоачаш дегlаений. Ший шоазткъе итт шу дизарга еший из идейни кхетам лакхбенна а организационно чlоагlъенна а, Советски Союза Коммунистически Парте Ленински Центральни Комитета гонахье айхха кхетаенна а йолаш.

Казахстана коммунистий ба республика дерригa сийлахь гlуллакхаш вlаштlехьдоахараш. Советски lаьдал оттача шерашка революцие салташа къахьегамхой моастагlашца, баьнеш куллакhоаттабаьча къовсамa хьалха лаьттаб уж. Юхьенцарча пятилеткий шерашка царна карагlдийна къахьегама гlуллакхаш эзараш а эзараш а боллойх ахархойн тlехьа этта байрах яр. Фронтаца къонахчален майрален гlулакхаш, тыле къахьегама хьинар гойтар Казахстана коммунисташа Сийлахь-боккхача Даймехкан тlема бирсача шерашка. Фронте вахар 82 эзар коммунист—казахстански партийни организаце толамагlбараш. Къахьегамен тlемен дерригача тохкамашта, дерригача тlемашта юкъера арабувлар коммунисташ ленала кхы а дукхагlа чlоагlбенна, кхы а дукхагlа кхалакхбенна болаш.

Советски Казахстанен республика Коммунистически партен историе айкха юкъенна а вай пачхьалкхенна дуккхача гlорбеннача деятелий цlерии.

Тахан КПСС Центральни Комитета кулгалца Казахстана Коммунистически парте республика къахьегамхой оарцагlбоах пхе шера план хьалъ хьалкха кхоачашъяр, общественни производства эффективность дlахо лакхъяр дукха къовсам лоаттабара, советски патриотизма, халкъий доттаглоацa дерригача, буржуазин идеологена, цхьа саклетам чу къаьнача зама юкедутача воча гlуллакхашa мекхашта хургбоацача уйлаца хьалхьаба болхлой, колхозхой, интеллигенци.

Парте мугlарашта юкъе хьалкхийнаб керда тайпа нах, болхлой класса гlулакха тlехьара, коммунизма идеалашта тlехьара къонахчали денали дола къовсамхой. Цо кулгал я деш социалистически индустри чlоагlа дегlаахараш цхьана кlаштlехьъяьнна Казахстана сийлахь болхлой класс, юртара керда тайпа къахьегамхой, хьаьнй толаштагlа йола советски интеллигенция. Наггахьа санна 1928 шера республика халкъа боахаме 200 эзарнел кlезига соагlа мара болхлой гlулакхера нахи хиннадеце, хlанз иннъ миллион ах миллион болхлой гlулакхера нахи ба шоай ерригa талантой гоазала, шоай дерригa низаш коммунизм хьальяра сийлахь-доккхача гlулакха дlателаш.

Бемхо-хиина нидраш а я тахан Казахстана. Цун промышленность, юрта боахаме а, культура дахар а — массанахьа ба къахьегама энтузиасташ шоай гlулакха говзанчаш, социалистически Даймехка бокъонца бола патриоташ, хlаьта царех вай массане де доагlаш доккхал а ду. Коммунистически къахьегаме хьалхалаттараш — из а вай маьрцнача ханара гвардa, советски халкъа доцо ганз. Цар опытах ког гlортолга а еш, из lоьа а еш, наха юкъе из йоаржа а еш, парте сихагlа буг берригa моккъ коммунизмага бодача ноакъа.

Вай парте шиъ сешах латт аьнча из латт, дукха ха йоаццаш СССР Лакхехьарча Совете хиннача корожанна из шаьхха гуччахьа хьекхахча тайпара, нахаца айхха халкъа юкъера хьабаьннаб ...

бувзийнна хиларах. Доцца хьовр, шоай бонах декхаме вазавдаш пунзаш халкъаша боахаргlшеца цхьаццагlо хилар. Цу цхьоагlонах латт вай дерригача толамийн вай еррагlча котаданийн тешам.

Парте мугlарашкий идейни организаци цхьоагlо халхьенна чlоагlъяр, марксизма-ленинизма принципашта из тешаме хилар — из а халкъ теща мегаргдолаш коммунисташ хилара, бокъонца кулгалдеш, лостам теллий бола вай социалистически общества чкъоргашка шоаш хилар цар хьаgойташ халара дикагlа йола гаранти.

Республика Компарте шоазткъе итт шу дизар Казахстана коммунистий дег тlара даькъала дуц КПСС Центральни Комитето. Керда доккхий толамаш, керда йоккхий котаданаш йоахийта оаш, деза новкъостий, коммунизм хьальяра сийлахь-доккхача гlулакха тlе!

Новкъостий, лезаца дийца а лукца бокъо яц сона хурен халкъашта юкъера гlулакхаш.

Шоана дика йовзаш я вай аратхьарча политика керттера линеш, цун генеральни никъ. Уж парте XXIII-ча съездо шьоаь белгалдаь а КПСС Центральни Комитето Советски правительстван практически гlулакхашца леррагlа чакхдоахаш а да. Дlахо тlа-тlа чlоаглдуш хьайоагlа социалистически пачхьалкхений вежарaшка йола цхьоагlо, чlоагlлуш шоарелуш дитт массе оагlорахьара цар юкъе цхьани леладу гlулакхаш. Толаме дегlаух дерригача дунен тlарча революционни, кортамукъален, антиимпериалистически низоаш вай ледеду интернационални доттагlалл гlулакхаш. Цу дахье эггара боккхагlча лоархlаме да вьетнамски халкъо американски агрессига духьал лоаттабу турпал къовсам а Израила агрессех хьахинараш дlалахари Гаргарча Малхбоалене нийсхо машар оттабари духьа lарбий мехкаша лоаттабу къовсам а хьинаре хьалъяцар. Лоархlамгlа ца доалаш чаккхбоах вай империалистически агрессорий уйлаш хьагучаьхаран юкъагlьахаран, дунен дашаьаште юкъерча гlуллакхаша пачхьалхкенаш, цар общественни строяш бе-бе хилар га ца хьожаш, машара хиара принципаш чlоагlъяра гlалерабаль вай никъ а.

Хlана са бокъонца юкъа безам бар укх тlеххьарча хана дунен халкъашта юкъерча вахаре хиний шиъ событи: 12 августа Москве кулгаш яздаь СССР-ан ФРГ-ен юкъе дац договор а дукха яй йоацаш чlоаглы а яь дlаоттаьчa цхьан оагlорахьара ОАР-ан Иорданен, шоллагlча оагlорахьара Израилан юкъера доо соцаьара хьакъехьа аьча соглашенена дувзаделена Гаргарча Малхбоаленера гlулакхаш а.

ФРГ-ецара Договор дар геттара лоархlаме событи лоархl вай, из договор чlоагlденна дацначул тlахьагlа вай шина а мехка юкъе вlаша леладу гlулакхаш дегlадоаладара меттел, хlаьза дlа дж йолча хана Европера халкъашта юкъерча дерригача хьала а боккха лоархlам болаш хургдолаш.

Нагахьа санна Советски Союзах хьана аьнча, из барт вlаштlехьбалар вай парте политически никъ лерригlа хьабарат хьахнина хlама да. Советски пачхьалкхеноа цуна цхьоагlо йолча социалистически мехкашен йlаьхача хала хьийгача кьих хьахиниар да, дунен шолагlча гlемах Европе юкъедисараш дlадахара, сийлахь-боккхача Дай-мехка тlем тlа советски халкъо лоаттабаьча турпалча къовсама, Европа халкъаша лоаттабаьча антифашистски, кортамукъален къовсама итогаш дlачlоагlъяра, дерригача европейски мехкашта чlоагlа машари кхерамзален хилийтара тlаерзаль леладеча вай политиках хьахиниар да.

Хlанзара Европа доазонаш, цу даькъе Польски Халкъа Республика малхбузехьара доазув лоархlалуш йола Одер—Нейсе гlоллара линии а, ФРГ-ецен Германски Демократически Республикахен юкъера доазув а дохаде йиш йолаш ца хилар шаьрен моттийге доацаш бакъаль тlамар хьакхайкадеш дола договор Германе Федеративни Республикана дар, шеко йоацаш, Европера кхоккам кlаьлбара, ерригача европейски пачхьалкхенаш машарен беркатен цхьана къахьегара гlулакхе юкъе цlенхаштта дакъа лацар да. Хlаьта нагахь санна ФРГ-ех лаьцна аьнча, вай шеко йоаццаш, махбу юххера а договор кийчдеча хана ФРГ правительства лаьцача бакъахьарча никъа. Вай цкъа санна дукхаза а дlахайкадаьд, воаш кхохкам хlаьдбара тlехьа, ерригача пачхьалкхенашца, цу даькъе ФРГ-еца а дикача лоалахой гlулакхаш дегlакхуллара тlехьа латташ хилар. Вай дlахайкадаьд, ФРГ политико реализматахьа ерзар воаш могадергхилар а лаца лоаттагlача тайпарe из хьаллаца воаш кийча хилар а. Шеелан, тахапарча Европера политически реальносташ, вай переговорий итогаша, советско-малхбузехьа германски договоро тlа уж хьакъахча тайпара а йолаш. ФРГ правительства бакъаль тlамар нийсача новкъа бакъхха бакъдахьара гlа хилабах.

Кхетадеш да, даьча договоро ший торонаш шинна а оагlоно пунна ратификаци яьчули из чlоагlденна даьцначули тlехьагlа мара ца ярра кьелларг ца хилар. Вай оагlонгахьара дlахайкадар безам ба вай, Москве переговораш йолча хана дlаоладаль кхетаме гlулакх толаме чаккхдаргхиларга а шин пачхьалкхен хьаштийн Европерча машара гlулакхен духьа дlахо дегlадоагlаргхиларга а воаш догдоаша хилар.

Юхкера а, белгалдаьккхаза дерган цхьаькха лоархlаме гlулакх. Дуккхача бетташа Германе Федеративни Республика правительствацa яь переговораш чаккхйолаш Европа халкъий машари кхерамзален чlоагlъяра гlулакха юкъе лаьца дакъа, ма дарра аьнча, Варшавски Договора юкъе даьа лоапача социалистически пачхьалкхенаша цхьана чаккхьахача политиках хьахниар да. Из бlарча цаl йола политика вай доттагlашцен цхьаъгlонхошта цхьана кийча а хай, хlаьта цlаьда дига а дувлаш дlа-мха айхха йоттаglаш а ледаш чан а бола.

Вай цхьоагlо дерза хьахьоадар хилар уж дениоаша Москве хиначa, дунен халкъашта юкъера лоархlамегlа дола дешаш дийцача Варшавски Договора юкъе дакъа лоапача пачхьалкхений Политически Консультативни комитета заседанех. Заседане белгалдаьккхар массаа а цхьатарра Европе социализма, машара, халкъашта юкъерча доттагlала низаш чlоагlдар духьа дlахо а къовсам лоаттабе лаьрхlа хилар. Заседане дакъа лаьцараша хьаккхайкадаьд белгала аьнча, европейски кхерамзале дlахо чlоагlъяра, цу даькъе ерригача Европа юкъара совещани гулъяра а шоаш хьинаре новкъостал дергхилар.

Цу тайпара, новкъостий, цlаькха а бакъ хиина дlаертти вай замалахь дунен социалистически система дунен халкъашта юкъерча машарен кхерамзлени керттера чlоагlале хиларен хlаьта социализма мехкий политика, бух социалистически, вай планетерa дерригача халкъий оалагарча хьашташа ма яххара хиларен факт.

Кхы цхьаькха гlулакха а шун уйла тlаерзае безам бар са.

СССР-ан ФРГ-ецен юкъерча договора кулгаш яздарца дувзаденна тайп-тайпара довнараши мeткlаьлешн кlезига кепадеттац империалистически мехкий прессо. Цар йоаз масала, договора кулгаш яздарна Советски Союзо «Малхбоалехьа шийна кулгаш хьадаьстаз Китайна беш бола низ чlоабара».

Фу ала мегаргда цу хьовъехьа?

Хоаш да, бакъдар аьлча, малхбузехьа, империалистически гlоазарашта юкъе Советски Союзи Китайски Халкъа Республикен вlашкахьоакари хlаьта, оалаш ма дарра, цунца кулгаш дlоаххарн чlоагlа дезаш бола деятелаш кlезига ца хилар. Цхьабакъда, царна хетар, гучох, кхоачаш хургдоаш дац. Цар деш дола лоархlамаш вай социалистически пачхьалхкен политика бокъонца лерхlараш принципаши кхета ца ярах — е, нийсагlа аьлча, доашехьа а харцахьъяхарах латт!

Китайцарча гlулакхий дешах йола вай политика геттара дика кхетаеши шерра йоахаш я. Аз хьалхагlа а дукхаза дийцад цу хьакъехьа. Вай дика кхетаду, Советски Союзан Китайски Халкъа Республикацен юкъера гlулакхаш метта доаладар вай шинна а мехка, дунен социализма система, толадоахача дерригача халкъий хьашташа, массане а юкъара машар чlоагlбара хьашташа ма кхара хилар.

Воай Даьлен къамал кьаштаьш советски халкъа кхерамален толха я ягlа хlама дергащ вай. Юха ца долаш дlахо а къовсам лоаттаберга вай социалистически мехкаша дунен коммунистически болами марксизма-ленинизма йохаргйоаъча ларда тlа кхотабар духьа. Из принципиальни никъ лерригa чакх а боахаш. КПСС ЦК-ан Советски правительства кийча я СССР-ан КНР-ецен юкъера пачхьалкхен гlулакхаш дертlаадарцы меттал, советски китайски халкъашта юкъера дикачий лоалахой гlулакхаш доттагlаш юхаметтоттадара я, империализме реакцеен духьала лоаттабеча къовсамера цар низаш вlашагlтоахара массе оагlорахьара новкъостал де.

Хlанз шоана ма харра Пекинe СССР-ан КНР-ан правительствени делегацешта юкъе дlахо переговораш еш я шинна а мехка юкъерча гlулакхий лоархlамeча проблемаех лаьца. Переговораш шортига дел, цхьабакъда, вай доттдохила йоаш, конструктивни сабарен никъ лела а бу, лела а бергба, дувцац дола дешаш вlашагlойле йолча тайпара къоастадар духьа. Китайски оагlоно а нийтта из дергхиларга дог даха лоара, хlана аьнча переговораш толаме чаккхъялар, айна хетачох, СССР хьаштаьшта ма кеттара долчул кlезигагlча даькъе доацаш, Китая хьаштама ма кхера а долаидаь.

Хьалхагlа а санна цlенхаштта уйлае е ваш да Гаргарча Малхбоаленера гlулакхаш. Израила агрессии цхьа шера соагlа lарбий пачхьалкхенашта духьала лелаль тlема ароттъенацам ОАР-ерен lарбий кхьча мехкашкарен прогрессивни режимаш дlахар, бергача къаман-кортамукъален болама хlама тохар духьа дунен халкъашта юкъерча империалистически гlоазарий тайшача балхо хьалхалкхьа яр. lарбий пачхьалкхений денал, къонахчал дола позици а уж социализма мехкий кхьча — прогрессивни низий оагlонгахьара хьинаре хьаллоцар а бахьан долаш из тийша бола юкъагlбаккхар.

Гаргарча Малхбоалене дар гlеттача юкъе дена Советски Союз кхьча социалистически мехкаша айхха цхьана гlулакхаш а леладеш лоарагlа ца йолаш политически наькъаца нийсхо ларда тlа из къоастиде гlертаж хьаенай. Цу тайпара лара ду 1967 шера 22 ноябрерча ООН Кхерамзален Совета резолюце.

Советски правительства дийрхlар а лерхlар а агрессоро даь зуламаш бахьан долаш мlллагlча тайпара яь а цуна воавагреждени ара чотах Гаргарча Малхбоалене нийсхо йолаш чlоагlен машар оттабе йиш ца хилар да. Цу тайпара машар lаламбе йиш ю израильски агрессех хьа мел дикна хlамаш цlендаь дlадахара, белгала аьнча, дlалийнача ерригача территорешкара израильски бlу берригa а lоьарабаккхара наькъаца мара. Цу районерча ерригача пачхьалкхений къаман бокъонаш кхерамсоз лоlам lалашбара, цу даькъе Палестинерча lарбий халкъа нийсхо бокъонаш lалашъяра а тlехьа лаьттад вай, хlанз а латт.

Хоаш ма дарра, геза низаца лемаш дола гlулакхаш кхы беттa сонаде шоаш раьза хилар 8 августа хьакхайкадаьд Вlашагlкхийттача lарбий Республикан Иорданен правительстваша. Лерхlаш дар, цу Гаргарча Малхбоаленера доа политически наькъаца вlаши гlойле йолча тайпара къоастадара оагlув лохаргйола керда гlулакхаш чаккхдоахилга да. Гаргарча Малхбоаленера гlулакхийн къоастадара наькъаш дуаццаш ОАР-ен Иорданеа шоай никал хьажебаь.

lарбий пачхьалкхений цу гlулакхаша дов сонаде раьза хилара а хlаьта, цергашта юкъе гlоллий къайкадаьдале а, цхьабакъда, хlара хьаха Кхерамзален Совета резолюце тlара положенеш кхоачашъе шоаш кийча, хилар нийтта хьакхайкадаьнза а даргдоацача кхоачадир Израила довл ду гlонлараш. Оагlоний уполномоченнеша ООН генеральни секретара викалга Яррингага гlолла юкхьанцара контакташ оттаяй хьагучох.

Советски Союзо, шеко йоацаш, дика мах бу событеш цу тайпара дегlаалара. Вай мехко массаза а яьхад, Кхерамзлен Совето Ярринга тlайилла мисси йиэзаш эффективной кхоачашъе еза.

Советски Союзе раьза хиина тlайцаьр дукха ха йоацаш Москве вай хьайле йоацаш, доттагlаша тlехьа, пайдана беседаш хиина тlеххьанна йоккха пачхьалкхен деятель президент Гамаль Абдель Насер парте латтача ОАР-а правительства цу дешa дахьа конструктивни позици.

Хlанз торо я Гаргарча Малхбоаленера конфликт реализмаш бехктокхамен позице тlара къоастие доладала. Хlанз эшараш дов соцадара хьакъехьара соглашени йохаяра е толхаяра тlаерзаль йола керда провокацеш хlилалаш а йоацаш, вlаштlехьбаьнна барта реальни гlулакхаши машара пайдана долча тайпара цlенача дег тlара тешшаме кхоачашдергa да. Укх тlеххьарча шерашка lарбий пачхьалкхенаштa «низа позицераь шоай лоlам кахболла гlийртарийн агрессивни гlулакхаш леладьрийн хlанз торо я кхетаму бахна а перспективна йоаца, авантюристически, массане а юкъарча машара гlулакха кхераме бола из никъ бита а.

Вай кlоаргга дог тийша ма хилара, Гаргарча Малхбоаленера дов соцадар lарбий мехкий санна, иштта Израила а вахара хьашташа ма яххара хургдар. lарбий халкъашта машар эш къамий экономика прогрессивно дегlайоалаярай къахьегамхой вахара боарам айбаран, хlаьта Израила лоаллахарча lарбий мехкашара тlом перспективни ца хиларал соагlа, цу мехка дlахорча кхелашта lалшмате чlоагlа кхераме а ба.

Гаргарча Малхбоалене хlара укх сахьата боккха йоацеш гlа машаргахьа бальккхабоц машаргахьа, цхьабакъда, цу гlона а хlинзале чlоагlгlа духьале хьоавьй тlом дlахо бара тlехьо леттарагlа, агрессени никъ хьаллоацаш ма харра Хlана чlоагlа лоархlама да Гаргарча Малхбоаленерча машара низаша доа къоастадара инициатива шоай бара кхьа ца хецари вlаштlехьбаьнна барт машара дучьала барашка дикка ца байтар е шоай гlаьрахой уйлаш къайлакхьир духьа цунах пайда ца эцийтара.

Халкъий юкъарча хьакъий духьа да, Гаргарча Малхбоаленера кризис къоастадара духьа, хlара тlом соцабар Гаргарча Малхбоалене нийсхо, чlоагlа, бlаьха машар оттабара юкъарг хилийтар духьа долла хlама дар. Советски Союзах лаьца аьнча, халкъашта юкъерча машарен доттагlален ленински политикаца тешаме йолча шо дlахо а ший йиш мел йолаш хlама дерга агрессораш юхатохар, тlема кхуврчиш тlема кхерамиш дlабаккхара, массане а юкъарча машар чlоагlбара.

Деза новкъостий!

Укх дезача, Советски Казахстаней республика Компартен 50 шу дизача дийнахь чlоагlа гlадваха а волаш хоам бу из шуга, коммунизм хьальяра даькъе Казахстана къахьегамхошта карагlдаьнача гlуллакхий Коммунистически партен Советски правительстван лакхха мах баь хиларах. СССР Лакхехьарча Совета Президиума Октябрьски революце орден енай Казахски Советски Социалистически Республикана. СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указа текст lоеша мукъаба сона.

(Новкъоста Л. И. Брежнева lадеш СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ).

Мукъаба сона, деза доттагlий, йоаз юа, Л. И. Брежнева, доккхен доагlаш денен совгlат Казахстана болхлой, колхозной, интеллигенце, берригача къахьегамхой цlенача дог тlара даькъала дувца а дlахо цар толамаш дахари ираз хилари лоаш царна лоаца баькхе а.

(Сцене тlа хьалгlайоал республика кулгалхой къахьегаме хьалхалаттараши. Чlоагlа, дlаьхха детташ тlоараш а долаш новкъоста Л. И. Брежнева Октябрьски революце орден Казахски ССР байракхах дlайолл).

Деза новкъостий!

Мукъаба сона Казахски Советски Социалистически Республика берригача къахьегамхошта вай социалистически Даймехка болча пайданна цар беча lаламате хьалхен дикачен балха тlа эггара дикагlдола толамаш дахар лоаш цlаьхха а лоаца баккха!

Парте Центральни Комитет дог тийша я, Казахстана къахьегамхоша коммунизм хьальяра сийлахь-йоккхий планаш кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме шоай низ кхоберг ца хиларах, хьатlайоагlача, вай сийлахь-йоккхача, Ленина парте XXIV-гlа съезда кердача производственни толамашца уж накъагlоргхиларах.

Даькъала хийла Казахски Советски Социалистически Республика!

Даькъала хийла Казахстана Коммунистически парти!

Даькъала хийла вай сийлахь-йоккха Даьхе — Советски Социалистически Республикий Союз!

Даькъала хийла советски халкъа бlубенна коммунизма наталоега дуташ йола Советски Союза Коммунистически парти!

Новкъоста Л. И. Брежнева къамаьлага чlоагlа уйла тlаидийна ладийгlар, дlаьхдаь деттача тlоарашца дуккхаза юкъагl а даькъар яь.

Новкъоста Л. И. Брежнева эггара тlехьагlа аьнна дешаш ура а гlайтта, чlоагlа дlаьхдаь тlоараш а детташ тlайцар торжественни заседане дакъа лоацараша.

ШИШЕГІА ТОАЛУРГБАЦ БОЛХ

Ворхl бетта задани толамца кхочашъяьй Ермоловски дахчан хlумнаш еча комбината коллективо. Къьастта дика болх бир нов Джунагов керте латтача ДСП-цеха коллективо. Лаьрхlачул совгlа 99 эзар сома продукци арахийцар цо. Цера хьоххаме бу болх коммунистически къахьегама ударница Вlийкача пресса оператора А. Аздемирова, сушильни отделене оператораша М. Петухова, Н. Калоевас, электропильщица Б. Бизиева, станочникаша А. Юнусова, Н. Елмурзаевас. Иштта овсаре къахьег Х. Магомедов заведующи волча кийчача продукце, белала, кхийолча материалийн склади коллективо а. Из юкъара толам баьккхача дизза дакъа лаьцар рационализатораша. Тайп-тайпара предложенеш балха юкъейоалдарх 45 эзар сом пайда баьб цар. Хlана парте XXIV съезда сийна доккхий социалистически декхараш тlеийцна комбината коллективо. Шера план 25 декабре кхочашъ а еш задане совгlа 50 эзар сома продукци арахеца дош делла цо. Из кхочашдара шоай беррига низ тlабахийта беза болхлоша.

Цхьабакъда, кхочамбоацараш а да уххаза. Дукха я производственни къахьегаме дисциплина телхаеш моттигаш.

Ворх бетта прогулаш яр балхан долаш зехьа ейка балха ха 1175 сага-сахьат да. Геттара во вlашт1ехьдаьккхад къахьегам лорабара гlуллакх. Из бахьан долаш 15 хаттар хинад, цо 409 балха ди доадаьд. Комбинате бlеха я, цехашка душевойш къайла латт. Кхы меттел кулг-юкъ дила, хьогаенначоа хий мала моттиг яц. Цудухьа дукха болхлой памогаш хула. Дукха мах памогаш хиларах 15109 балхе ди дайнад. Дукха мах балара дlабуалер а чlоагlа lаткъ производствана. 360 болхло дlаьаьнача керда хьанийцараш 317 ва.

Кхоачам боацаш дика вlашт1ехьбаьккхабац къахьегам. Техниках боагlаш бола пайда нйбац. Вешта аьлча цехашка болх ца беш сепа латташ сахьташ доах станокаша. Масала, фанерни цехе август бетта хьалхарча декадах технически кхоачамбоацараш хилар, белал цатоьар бахьан долаш 150 сахьат, херх хьенхача — 50 сахьат, сушильни отделене — 15 сахьат зехьа балха ха йоаньй. Сушильни отделене ворхl бетта план 80,1 процент мара кхоачашъьяц. Цу юкъа 4 начальник хаувлаевеннав цига.

Цера дукхьалара гlуллакх а во вlашт1ехьдаьккхад, дlацайла хьажаргlоача ахкац инвентарь, кхыяр. Кlалтара яр пхьалда нихалехьа хьу хьатlакхухь. Нийсъь дlа а па оттаеш кхоач-кхоачача lо а йоассайний наькъаш дlалувш. Иштта дукха ха йоашаш (17 июле сарахьа) вlи ьылар комбината коаьалар. Гобаькха lойожссаь хьу лотталар бахьан долаш юхе баха йиш йоацаш шийн ханкаьа цlи йоае вlашт1ехьдаланзар пожарникий. Из бахьан долаш дукха наха дlайбю хlамаш арахеначa цехa сушильни отделений яьгар. 60 саг болх боацаш висар, пайдана йоачанча яьлар 19800 сома мехьа оборудовани. Комбината кулгалхой бехкагlа хинна хlама да из. Бехкм-м болхлой а ба, цхьаьне а бокъо ап халкъа рукъа доаде. Из цlи яьлача хапа кийла инвентарь хиннаьларе мехьара ца йоалийташ йоае йиш яр из. Из хlама а кхетадаьлац комбината кулгалхоша. Из хьаьхокх хlиэ а тlехьа шера дукхьалара инвентарь кийча па хиларо. Цхьаннахьа яьлхашка гlум, ведашка хий дац, хи враваш товарий. Кхьачкхаьча Iокхувс гlаьдеп юкхаш.

Тхо де хlама дац, балхлошта тlехьадаенна лийина дардий тхо, яхаш, бехказа бува кулгалхой Хьокхаме йолча предприятешка болхлоша фу ду хьежаш тlехьабиниа лелац. Из дlаха деза Ермоловски хьуна хlамаш чакхйоадача комбината кулгалхошта. Эгара хьалхи болхлой къахьегама хьалаш тоаде деза, цар къахьегамдара безам лекабе беза. Мел эшачунна уж lалаш а баь хьадда хьадеза деза. Из цар дей, бакъда, болх тоалургба.

Къьастта во вlашт1ехьбаьккхаб ухказа нахаца бу кхетама болх. Беседаш яц, лекцеш ецац. Къахьегама а тlема а турпалашца, депутаташца вlашагlбетталац, стенгазета болх бeш дац (шера цкъа е шозза мара арахецац из). Культурни салоlалга яц болхлошта. Комбината клубе алхха кийосеапсаш хьоккхарал совгlа деш хlама дац. Тlаккха иштта тоалургбий комбината производственни болх.

Я. ЦУЕВ.

Кхыча городашта лаьрхlа

Геттара дукха сом кхебаьб укх шера республика бешамаш лелераша. Беррагача гулбьча сомах дикка дакъа мехка кхыча городашка: Ленинграде, Иванове, Горьнове, Свердловске, Мурманске, Ярославле, кхычахьа дlакхьийт. 24 август тlаккховчаш республика къахьегамхоша дlабаьнйта сом 5675 тонн ба.

Планал совгlа 575 тонн хул цох.

Хlаьта соахкарчул аьнадзав дукхагlа ба укх шера кхыча городашта лаьрхlа дlабихьа сом. Потребительски коопераце заготовителаша кхыча городашта сом лоаттабара план 139 процент кхоачашъьяй, «Консервплодоовощ» объединене — 103 процент. Даьхен промышленни нейтраньа лаьрхlа бола сом дlахо а лоаттабергболаш ба республика сом лелабераш.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗЕ
«КЕРДА ВАХАР ДИЛЛАРАШ»

500 пантоам сай бенаб Приморски крайра Черсий - Балкхарой автономни республикерча «Майский» якача оамхарий леладеча совхозе. Махкал ца кулаш Къилбаседа Кавказе хийцца хьаlомад хьайбаш. Цу сьарчий мукlех ю рантокрни яха мьхара тониэирующи препарат дуккама мехкашка чlоагlа хоатташ я.

Пантови сьрч леладеш 29 пачхьалкхен боахам ба Советски Союза. Уж да Дальни Востоне а лоаман Алтае а. «Майский» совхоза бразьара тlадоаладьча сьрчий lул — уж хьайбаш эгара хьалха Къилбаседа Кавказе хьтту болаш дlадоладалийта гlертар.

Петр ЯЩЕНКО,
АПН корреспондент.

Укх сурта тlа бlаргагураш Улан-Батора 12-ча микрорайона керда кварталеш я. Чуlеча цlеношта лайла советски гlишлошьераша ьалаьйй школай, поликлиникай торговый центрий, берий учреждений, бытовой гlуллакхаш деча предприятий здануш.

В. СОБОЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМА НОВКЪА

Сатоссаш латтар «Назрановский» совхоза звеньевой Евкуров Жабраил меттара гlеттача.

— Хlана кхай тlа вахача гlаькхьа хургва, — лаьрхlар цо.

Никъ беш кlезига-дукха ха яьлар. Уйла еш воагlача механизатора тракторана ду тата хезар «Малла теш хlана сол хьалзагlа пига а кхаьча болх беш вар?» Иштта цхьаьна-шиьна дагалуаьаш Жабраил воагlача хана тарре из оагаеш белаж тlа кулг гехар пуппа тlехьашкара тlаевнача сиго. Из вар цlи хеза механизатор Мальсагов Осман.

Кхай тlа хьакхачар шин новкъост. Уж шаккхе а Наьсарен района «Назрановский» совхоза Аьлтей-Юртарча отделене механизаторш ба, хенага диллача уж пхьан ханара ба.

Шоай къахьегамца хьансарча Даьхен беркат дебаде уж гlертаро чlоагlбьб царна юкъера безам.

Мальсагов Османа — Наьсарен района дикагlа волча хьажкlаш кхеча звено кулгалхочун цlи башха-дикача гlуллакхашка дlаьяйзай республике, цудухьа цунгара даим хьокхам эца гlерт Жабраил...

...Къахьегама нрачета вуташ бола никь шн-ший хул хlара сага. Дагадовгlа Жабраила ше къахьега волавенна эгара хьалхара ди. Из дар 1947 шера. Атта дацар уж гlоле йастебаьначул тlехьагlа хинна шераш советски халкъа. Вай цехна хlаре къахьегамхо, хана эlамига вар е йоккха вар аьнна доацаш дика [illegible] цох. Кхетар цу гlуллакхах аллайттара валенза вола Евкуров Жабраил а.

Къилбаседа Казахстански области Ленински районерча совхозе вахар из юхьаьнца балха. Цьаьккха говзал ца хиннача цунна йол хьоккхача, ялат дlадувча, из кхедеча, чуэлача дакъа лаца дийзар. Цхьаддаш къахьегар во бlаьсти яьлча деиэ гурралла. lай шок еттаи хьекхача даргагl сидача боларца водаш хулар Жабраил ихьовле. Цига де хlама шортта кърадоагlар. Оалаш да юххьаьна хала долаьь хlама тlехьагlа етталгlа хул вьзе. Моллагlа а ше цкъа де лаьрхlа хlама цунна лаьлатьттал ца доархlаш чакадоаккхар цо. Цудухьа дукха везар из цунца цхьана къахьегаш хиннача балха тоьзал lоаьь болча бокхагlчарна.

...Дlаухар шераш Жабраила лаьттанцара безам тlа-тlа чlоагlлуш боагlар.

Цул тlехьагlа дукха ца йоалехьа Жабраила трактористий курс а ьаккхар. Къопича механизатора лелаю трактор даим болх гихбеначa метте хулар: лаьтта оахача, макха бlаьккхача, ялат дlадувча, из кхедеча. Чlоагlа дог гlоздьлор Жабраила из тракторца болх бе волавенначa шера совхоза дирекце баркал. Тlаккха «Сийлен грамота» сица ший къахьегам белгалбаьккхача.

Цхьан шера Жабраила совхоза дирекце кхай тlара пхьа участок хьайъоастайяр. Хьаййар механизатора из кха, кхо саг вар вунпа кига къахьегаш. Шин бlаь совгlа гектара тlа дlадийнахар цар цу шера кlа.

Зехьа доьнзар цар хьийга кьа а из кьаналъ а: юкъера лаьрхlача хlара гектара тlера тхьо центнер совгlа ялат чуийнар цар. Механизатораша совгlеташ дахар цу шера. Къьастта докха совгlат дар Жабраила денинар: «Эрий лоьда лаьтташ карадерзадарах» яха медаль елар механизатора.

• • •

Наьсарен района... Цу района хханна кьолхьега волавелар Жабраил 1960 шере ше цlавеча. Дукха тайп-тайпара балдаш ду Жабраила Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхозе. Тракторно-полеводчески бригаде, цуа тlехьагlа совхоза ремонтни мастерске къахьег цо. Говза мастер ше хилар хьахьескар Жабраила цу шераштa. Мелла чоалхане дукха къахьегa дезаш дар аьнна шек ца воалаш кхоечашдора цо шийна совхоза кулгалхоша тlадильа гlуллакх. Боад къовлабенна мастерскера болхлой шенгаль бийрзача а шай моллагlча механизатора дийхача пуп гlуллакх де оттар из.

Ховра пунна бlаьстаи, ахкан, гуйран баллаш гихa дочга, техника ца хаддаш болх бе безаш йолла.

1967 шера хилар Евкуров Жабраил Москве Ерригеюзни юртбоахама выставке. Хьалха цунна цlаккха а бlаргадовза хlамаш лайра укхаза механизатора. Царех шоай балха юкъе доаладе йиш яр ьдьаьттa чlоагlа lомадир цо дига. Цlа венначул тlехьагlа дlадийцар цо из совхоза кулгалхошка. Цхьайола предложенеш дукха ха ялалехьа балха юкъе а йоалайир.

Цу шера Жабраила дог гlоаловккхаш бола хоам бера — цхьаькха совгlат «За доблестный труд» яха медаль елар цунна.

Шн-кхо шу ха яьлнай цул тlехьагlа. Хьалха санна хьанала къахьегаш ва из хlана а «Назрановский» совхоза кхашья — звенона кулгалдеш ва хlана Евкуров Жабраил. Шоай кулгалхочунгара хьнир, балхацара безам хьовзаш ба звено членаш Дударов Осман, комсомолни Евкуров Шамсуддин, Дударов Юнус, Цечоева Пlаьтlимат. Цар хьанийнад 100 гектар хьажкlаши ялал гидуаргаша. Хlаьта механизаторий декхараш хlара гектара тlара планех 10 центнер йолча гидуаргий 11 центнера, Иланах 20 центнер йолча 30 центнер хьажкlаши чуэларгла еша да.

Дика хьахиннай хьажкlаш. Хlана хьацаш ба уж совхоза агрономи уж чунна мегаргаи аьнна команда яларга. Цхьабакъда, дlахо де дезача балхай уйла еш ва Жабраил.

— Цо еша рационализаторски предложенеш маьла лоархlа балха юкъейоалае лаьрдlад совхоза кулгалхоша. Цо торе кургъя кхай тlа минеральни удобренеш тессара гlуллакх сиzде, цу балха тlа механизатораш кlезигагlа хилийта, — яхаш дийцар тхона совхоза рабочкома.

М. ОСМИЕВ.

Къахьегам аттача баккхара

КПСС XXIV съезд хьеллараx бола хоамо чlоагlа хьинар айдаьд Карабулакски буруадеттача контора коллектива. Съезда сийлениа нахьабахара социалистически ях йоаржаный мехкдаьтта лехараша. Дlахо технически прогресс яизза чакхьяккхара никъ хержаб цар. Иштта мара материально - технически база хьаклури ца хилар кхета а деш технически прогресс шерра дегlайоалае лерхl цар.

Хален чоалхаеи операцеш чакхьяха ееча бурув деттача технически прогресс юкъейоалаяр чlоагlа лоархlам болаш гlуллакх да. Цул совгlа комплексни механизаци юкъейоавлаярга, производственни процессашта автоматизаци ярга хьежжа кхоачашьяларгйн пятилеткаь паччахьалкхен планаш. Масала, керда техникен толашагlа йола технологии балха-юкъейоалаярах тlехь - тlеяьа скважинаш кlоаргалуш йоагlе а кlезигатlа средстваш дlа а ухийташ бурув сияагlа тоад вlашт1ехьдоал карабулакций. Хlанз йолаш йолча кердача техникаь бизза пайда мa гlерт буруадеттараш.

Хlанз еррнгача буровойшка механнам механически хьесане lочу а ухийташ хьалйоахилга юкъедаладеш латт. Хlара буровой юкъейоалаяьй къахьегам аттача а боккхаьш бола дикагlа хьайиаташ йола механизмаш: пневмоdlоагlаш, электродlоагlаш, буровой балхашта пневмораскрепителаш, лакхе балхаш дерзитай лифташ, гидромешалкаш, и. кх. дl.

Болх сихагlеи аттагlеи байта, мосткаш тlа операцеш чакхйоддаш ха кlезигагlа йоайта лаьтташехь дlа-юха хьувла кран оттаеш я буровой. Скважина конструкцеш эрганькха тоаяр, дlахо а из дар цахаддаш бурув тохара сухал лаьккхьяра керттера резерв и. Цу тайпара дешаш творчески уйла а еш къестаду мехкдаьтта техкераша. Масала, Алханчуртерча № 1003 йолча скважине 1200 метр кlоарга кондуктор lочу ца йохийташ йитарах дукха турбаш, цемент, кхийола материалаш кхоаньй. Иштта Карабулакан Ачалкхенех юкъерча № 167 йолча скважине кондуктор lочу а па йохийташ дукхазла технически колонна тlехье бурув тоx мастера А. П. Зонина а.

Бурув деттача толашагlа йола технологи юкъейоалаяра лоархlамегlа организационно - технически мероприятеех и кеттача обсадни турбашца скважина чlоагlъяр, гидромониторни цхьаьшероишени бурувца скважинаиа бурув тохар, кхыяраш. Хьалха юкъарзашиа чlоагlъеш хинна заманкулера № № 74, 75 йола скважинеш укх шера хеттача обсадни турбашца чlоагlъьяй. Шера 2500 метр йолча уж тайпа турбаш хlавзлеяьа 2900 метр lочуялайтай. Цо эзараш сомаш кхоадейтад.

Керда техника балха юкъейоалаяра шера оттаьча планех 10 эзар метр бурув гидромониторни бурувца тодаи делаш да. Хlаналгьа 8 эзар метр тоха дьенид вра. 3 эзар метр совгlа бурув техад цхьашероишени бурувца. Укхазарча хlамарча хьалашья ин лакка эффективни хилар гучадаьлад. СМАД яла реагент (хlаьа кlаьдьяра хьолла даьтта) техача лоабата маркхаца еча обработка скважинашка бурув тохаш турбаш кlезигагlа дlалувцийт. Иштта балдаш чакхдьахад № № 53, 58, 166 йолча скважинашка.

№ 155 йолча скважине бурув тохаш я мастера Н. М. Губина кулгалду бригада. Хlанз 3700 метр совгlа кlоаргаденнад бурув. Ала деза, болх дика дlабода.

Белгал па даьхача делац пхьедола кхоачамбоацараш. Царех цаl де буруаш ца тоьар. Тlаккха бурув деттарий балха lатгь из. Цхьабакъда, цаl ца дича па боалеча буруадеттараша из де йиш йолча кхы я чlоагlагlа низ тlабохийташ бурув тох. Масала, 295 миллиметр диаметр йолча бурувна 6—8 тонн мара ца боагlача 12—16 тонн низ тlабохийт. Иштта боагlачул совгlа низ тlабалийта бурув детт Карабулакан Ачалкхенех юкъерча № 167 йолча, Даьттагlарча № 11 йолча скважинашка. Цу гlуллакхо бурувш кхоадийтарал совгlа, бурув сиагlа тохийт, утяжелитель, химически реагенташ, кхыйола материалаш кхрийт. Бахьан доацаш дац цу скважинашка графикал хьалха а бувлаш бурув тохар. Цул совгlа скважиной лакхерча тlоаний доакъошта секунда 54 литр, кхы совгlа а оасарле нела буровой насосаш юкъе а йоалаеш гидромониторни бурувца бурув тох оаха.

Цхьаькха а да белгалдаккха дезаш. Карабулакски бурув деттача контора цlерагlа кхтащ посылкаш ух. Цу яьшкашка буровой сборудоване уаллашта эша керда, эргаяька деталаш кхухьийт тхона. Москверча «Гипронефтемаш» яхача экспериментальни машиний заводера. Цу завода дукха йола оборудовани, инструменташ эгара хьалха тхо долча техиа я техка цул тlехьагlа балха юкъейоалаяьй. Цул тlехьагlа мара серийни эра а хийла кхыча мехкдаьтта районашка балха юкъейнхьаяц уж. Ер массьхк шу ла московски машинашьераша карабулакцех уж тийша юта. Хlаьта цар шоай эргlаика кlоаргlа техка а техке пайдана я е яц гучадоккх.

Буровой гlишлонна монтажник балхаш дечa а шерра юкъеккхул белха хьалхалеттарий методаш. Царех толашагlа яр гlишлонни монтажнийн балхаш дечa сетевой графика юкъейоалаяр я. Укх шера цу методах 7 буровой хьальяьй. Графикагlа геттара кlезига ха еппа йоллашехь 20 эзар совгlа сом а кходенa хаиал хьалха хьольлъ яьккхар 5 скважина.

Производствана механизаци автоматизаци яра, керда технике толашагlа йола технологии юкъейоалаяра белгальхаха мероприятеш чакхьхар технически прогресс яра пайдаегlа йола методаш я. Цу дьакъе дlахо къахьегама оасарле лакхьечeн юбилейни шера паччахьалкхей план хацал хьалха кхоачашъечеы карабулакаша толамаш доаьртанлар тaмаш бe.

Цо вьлча далеп рационализаторех. Творчески дика хьельаг цар. Шу доледелча дена 100 рационализаторски предложени хьачуенай цар. Соаккарчул дукагlа я уж. Царех дукхагlа ярш балха юкъейоалаяра хьахинияр 300 эзар сом совгlа да. Дикагlа бола рационализатораш лоархlаш ба буровой начальник В. В. Кайтов, буровой мастер В. В. Каганов, чоалхацеча балхаш йоккхагlа вола мастер, Социалистически Къахьегама Турпал А. Д. Катасонов, вышко - монтажни цеха начальник А. П. Лазарев, участка начальник Е. А. Титов, слесараш М. И. Гриненко, А. И. Обмочаев, бурувдеттачун гlоача В. Л. Вуркин, кхыбараш. Технически прогресс чакхйоаккхача, къахьегама оасарле лакхьечен производственни заданеш хаиал хьалха кхоачашъечеы цар шоай оагlонгальара деш дола новкъостал мах бeь вергвоацаш да.

А. БАКАЛЮК.

КХОАНА 25 ШУ ДУЗ ДРВ

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН ТКЪАЬ ПХИЪ ШУ

Нгуен Ван Кинь,
вьетнамо-советски доттагlала Общества председатель

Ткъаь пхиъ шу хьаьхагlа, Августовски революци я яь, вьетнамски халкъо сийлахь-йоккха котало яьккхар французски колониализманеи японски милитаризманеи духьала лоаттабьча къовсаме. 1945 шера хьахилар Вьетнама Демократически Республика.

Августовски революци котьилара ДРВ хьахри — из тха халкъо дерригача 4000 шера исторе чухь lалаьмате лоархlаме событи. Колониальни лоал дlадаьккхад цар, тха Даьхеи вахаре кердача историе юхьиг хиннай царех, кхычарех тийша хlама доацаш хиларен паргlатони зама, социализма зама кьа а йийлла.

Ткъаь пхиъ шу исторега диллача дукхe ха яц. Цхьабакъда, цо дукхагlа а тамаш йолаш летийт вьетнамски лаьттан тlа хиннa хувцамаш. Цу юкъа тха халкъо башха-дика цин котало яьккхай къам lеидаь мукъадаккхар духьа, араьхара шийн суверенитета тlаккхдарех Даьхе лораеш французски колониализманеи американски империализманеи духьала лоаттадьча тlемашка. Тха халкъо шийгара дакъа лаьцад дерригача Лаьттан тlарча халкъаша машар, къаман лоlам, демократи, социализм бахьан доаеш лоаттабеча сийлахьбоккхача къовсама юкъе. Дlадаха шераш белгалдоал тха мехка хlанзара йоккха шин революци чакхьяккхерца — халкъа-демократически социалистически.

ДРВ-ен Вьетнама къахьегамхой Парте хьаьчун, гlоралнача революционера, массаза а ДРВ президент хиннача новкъост Хо Ши Мина хьаькъалерча кулгалца Къулба-Малхбоален Азе хьайр болхлойн ахархойн lаьдала керте оттабаь йола паччахьалкхе. Августовски революци котьялеро деташ ура а оттадаь керда вахар хьалдара, дlаяхача заман харча тlехьле, бlаьшереташке лаьтта мопал, йоазув-дешар ца хар. Хьабе болх па хилар дlадаккхара хьяваре къовсам болабир къеча, экономически тlехьабисача мехка халкъо.

Французски колонизатораша дуъьалара Сопротивлене тlом коталоица чакхбаьккхачул тlехьагlа Вьетнама Къилбаседа социализм хьалъе доладелар тха халкъ. ПТВ III-ча съездо белгалбаь социалистически революце генеральни никъ чакх а боахаш, республика къахьегамхоша доашача хана толаме социальни эргаланаш йир, колониальни феодальни режимах юхедисараш дlадьхкар, хьинар ийдения социалистически паччахьалкхе хьалъеш боахк. Сигол гlолла американски империализмо тlабенача тlем тlа сийлахь котало я яьккха, ДРВ халкъо, латаш йолча Къулбехьен Вьетнама хьалхашкара шийн декхар сийлениа кхочаш а деш, хаддаж коталонаш йоах социализм хьалъеча.

Хьалха тlехьабисе хиннача мехка гlаиа тlехьа гlа боахаш хьаьулар шийн мукъагlа йола экономика, социализма чlоагlа материально-технически база. Керда общество хьалъе доладаларна, оаха чакх а яьккхай, чакх я йоах производствени отношений, технически, культурно-идеологически кхо революци. Социалистически эргалонаш чакхйоахача хана вьетнамски халкъо яьлача коталонех дlахо хlанзарча пилустре, хьалхалеттача юрта боахаме, культураи lилман дьаьке керда, кхы а дикагlа хlамаш карагlдувлара йола лард хилар.

Хьабепача наькъа нтогаш ещ, вьетнамски халкъо доккхал ду шийна карагдаьнчарех. Империалистически агрессеш йолча хана ДРВ-ена бирса халонаш тlаэттайоллашехьа а, республика, халкъа-демократически социалистический строй бахьан долаш уж халонаш лайна па lеш, курра дунен халкъашта юкъерча арене я вьинай. Къаман-кортамукъалеи революци толаме чакхьяккхача эгара хьалхарча колониальни мехкех цаl тха даьхе я. Адамлеи дорхагlа волча моастагlчо — американски империализмо чакхйоаха неоколониализма политика эшаль йола ударни боса а хинна дlаэттар из. Карагlдийнача цу сийлахь-доккхача хlамаша дог тешa а деш хьаьхокх Къилбаседехьарча Вьетнамерча кердача, социалистически строя совленаш, ше хьахинача укх ткъаь пхиъ шера хаддаиза чlоагlлуш дегlлухаши хьаcначa ДРВ яиз.

Вьетнамски Августовски революци — Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци духьнал законагlа дlахо яхара мlаж долаш яр. Цо новкъостал дир Малхбоалера империализма фронт хоадара. хиа болаш хlама техар цун колониальни системане, Вьетнама Демократически Республика хьаяров из социалистически лагера юкъелхарои дунен социализма система яиз чlоагlбу. Тхоаххов, вьетнамски халкъьацарча боевой солидарности кхоталъча социалистически содружества, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болам дунен халкъашта юкъерча арeнера классови соотношени оаланагара деиз хийцалга. Тха мехка болхлой класса кулгалца йиззан хоадамбеллаши чакхьяккхай демократически, антиимпериалистически антифеодальни революци. Хlанз социалистически революци чакхйоаккхачея керда вахар хьаллечен хана сиkача теннаеlа хувлалу республика сибат. Тха наькъо къьгга хьаьхокх, хьалха тlехьабиса, аграрни хинна мохк хьаьхалатта, индустриальни мохк а хинна дlаотташ миьтта латт. Цу тайпарча хьоккхамо, шеко йоацаш, деташ уравттазу тоlаехь доакхача халкъий, къьастта а къаман лоlам, халкъа демократи, социалистически кхоане бахьан долаш къовсам лоаттабеча колониальни ахколониальни мехкашка.

Вьетнаме Августовски революци котъялара социализм хьалъяри, — тха общества хьалашка дукхха ха хьалхагlа дена Хо Ши Мина кулгалдеш хьеначa Вьетнама къахьегамхой Парте марксизма-ленинизма лардаш творчески юкъехтахьарах хьахинар. Тха Август — из марксизма-ленинизма котало я.

Марксизм-ленинизм чакхйоаккхаш латт хьалха колониальни ахфеодальни мохк, аннача Вьетнаме. Вай декошна дерд-керда коталонаш йоах цу сийлахьбоккхача хьехамо, дерригача дунен тlарча прогрессивни нахи хьаькъали дегаш шийна тlаува, хlаьта цо хьаьхокх боарам бооназаш боккха вахара низ болаш ма хилар.

Августовски революци котъялар — лоlам, паргlато, социализм бахьан долаш къовсам лоаттабе лаьрхlа Вьетнама территоре тlа даха дерригa халкъаш вlашагlдоацаш хкотадеина хилара карагlдаьнна сийлахь-доккха хlама. Тха халкъо, хьалхагlа санна, хlанз а, революциони къовсама бакъьахьерча гlуллакха тlа из бlязза массанахьен котбаккхалца тхоай ницкъ кор гlортолга я еш, цу цхьан хинна lалаьмете боккха лоархlам бу дунен дерригача революцони низашпахьара деча новкъостала. Цудухьа тха Август котбалар иштта пролетарски интернационализма сийлахь-боккхий идеяш творчески юкъекхахьарах хьахинар, социалистически содружества, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн боламо деча боарам боацаш доккхача новкъосталах прогрессивни адамаша, машар безача дерригача халкъаша тха нийсхоа къовсам тьхьлланарах дашина берка да.

Сийлахь-йоккха Советски Союз—тха халкъа тешаме доттагlа. Вьетнама къахьегамхой Парте, дерригача халкъо массаза а шийн эгара лоархlамегlарча декхарех цаl лаьрхlад советски вежарашцара доттагlали цхьана леладу гlуллакхаш чlоагlдеча. Дlадахача укх 25 шера вьетнамски халкъо даьха толамаш айхха дувзадеина да Советий Мехко оагlув чlоагlа хьаллацарцеи маькъе, эффективни новкъостал дарпей. Иштта хиинад французски колониализмана духьала Сопротивлене тlом лоаттабьча, американски агрессена духьала къовсам лоаттабеча хана, иштта да тахан а, даьхе лораеш латтача тха халкъо керда вахар хьалдеча хана. Октябрьски революце опыт, яьхад новкъоста Хо Ши Мина, Советски Союза карагlдаьнараш — из керда, ираза вахар хьалдеча вайна никъ хьеха седкъа ба; шийна болча аьттом духьа доацаш СССР-о деш дола доккха новкъостал lалаьмате боккхача лоархlаме да Вьетнама Демократически Республика дегlайоалаяра.

Хlанз, республика сийлахь юбилей хьагlоттача деношка, тха халкъо цlаьхха а ший дег тlаро баркал а оал, чlоагlа сий а ду КПСС-а, Советски правительства, вежарашха долча советски халкъа.

Вьетнамски халкъо ший Даьхе лораеш американски агрессена духьала лоаттабеча къовсаме хlана а дукха халонаш нийсду. Цхьабакъда, тхо чlоагlа дог тийша да: тха ниясачи гlуллакх котдаргда. Президента Хо Ши Мина васкет тешаме кхоачаш а деш, йизза котало яккхалца агрессорашта духьала тlагlертта къовсам лоаттабе, ДРВ-е социализм чlоагlъе, йоашта кортамукъале яккхар духьа къовсам лоаттабеш бола Къулбехьенера тхоай даймехкахой хьаллаца, мохк машара наькъаца вlашагlтохилга вlаштlехьадаккха, социалистическа лагери дерригача дунен тlара машари лорабара юкъе тхоашагlьярэ хахьа лаца лаьрхlа да тхо.

Лоархагlа па доалаш Сийлахьбоккхача Октябра наькъагlа доа вьетнамски халкъ, социалистически содружества вежарашка долча халкъашцаре, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн боламашцара, дерригача дунен тlарча революциони халкъашцара цхьана леладу гlуллакхаш чlоагl а деш, эшаергlоацача марксизма-ленинизма байракхе бlу болийта дола тхо чlоагlа дегтийша да оахош йизза котало йоаккхаргдарах, бlубенна долх кхазеча кхоаненга, социализмагеа коммунизмагеа.

Ханой. (АПН).

Къулбехьен Вьетнаме шьча хийейски скульптора Зьеп Минь Тху творчество дика йовзаш я Вьетнама Демократически Республике. Зьеп Минь Тхус хьаьй халкъа турпалал я деналера гlуллакхаш а духца скульптурни произведенеш. Пеххьерча шерашка Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Хайкъо герзашцарча низий турпалий образаш тlа болх беш ва мастер.

Зьеп Минь Тху массанхаза хиннa Советски Союзе. «Во Тхи Шау турпал», «Лотоса хьаш» яха Москве выставке хьегойтиа хинна цуп произведенеш дика йовзаш я советски наха.

СУРТА ТlА: скульптор Зьеп Минь Тху шийн сесагаца художница Чан Тхи Фьенгаца шийн йlигаца То Ньыйцан хоай цlагlа да.

В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.